

„Kinek az arca jut először eszedbe, ha a gyülekezetedre gondolsz? A lelkészé, a hitoktatóé vagy valamelyik gyülekezeti tagé?”

► **Közösségi egyház** – 3. oldal

„Akármennyi idő alatt és akármilyen lépésekben jött is létre a világ, az élet és mi, nem lehet ízlés, meggyőződés kérdése, hogy Isten szükséges volt-e hozzá. (...) Ha viszont »az ő alkotásai vagyunk« (Ef 2,10), akkor annak számára, aki – még ha a tudományra hivatkozva is – tagadja, »nincs mentesség« (lásd Róm 1,20).”

► **Mi van, ha nincs evolúció?** – 5. oldal

„A vendégkönyv tanúsága szerint sokaknak jelentett élményt a gyűjtemény megtekintése. Máig boldogan őrzöm például *Benedek István* dicsérő sorait.”

► **Soproni kincseink jó sádjára – Beszélgetés Szála Erzsébet intézményvezetővel** – 8. oldal

Egy cseppnyi remény ► 4. oldal

Paul Gerhardt tegnap és ma ► 5. oldal

Unió pályázatok ► 5. oldal

A Kórházi Lelkigondozói Szolgálat melléklete ► 6–7. oldal

Boldogságórák ► 9. oldal

Újság a neten ► 11. oldal

„Isten sötét oldalai”

Esperesakadémia
Szárszón

► **Noha több éve szervezi már a lelkészakadémia tanfolyamait dr. Varga Gyöngyi, Evangélikus Hit-tudományi Egyetemünk adjunktusa és Németh Zoltán pécsi lelkész, egyházunk esperesei részére most először tartottak ilyen alkalmat. Az elmúlt hét első napjaiban a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban zajlott rendezvényre izgalmas témát választottak az esperesek: „Isten sötét oldalai (bosszú, harag, féltékenység)”...**

D. Takácsné Kovásházi Zelma teológiai tanár, nyugalmazott evangélikus lelkész biblikus alapvetése után *Novotny Dániel* doktorandusz a modern teodiceamodelleket mutatta be. Dr. Csepregi Zoltán, az egyetem rektora filmklubot vezetett, amelyen a *Viszszatérés* című orosz filmet nézhatték meg az esperesek; az alkotásról azután élénk beszélgetés alakult ki.

Színesítette még az esperesakadémia programját irodalmi borház és egy közösségi este is, amelyen számtalan – az *Új ének* című énekeskönyvből való – ifjúsági ének eléneklésével a résztvevők felidéztek az egykori szárszói és gyenesdiási ifjúsági alkalmak hangulatát. A tanfolyam végén az esperesek csoportmunkában összegezték és értékelték ki a hallottakat.

Varga Gyöngyi kérdésünkre így összegezte tapasztalatait:

– Kettős kihívást jelentett számunkra ennek az alkalomnak az előkészítése és megszervezése. Egrészt tudtuk, hogy tavaly az esperesek ugyanitt részt vettek egy igen intenzív többnapos tréningen; most pedig a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt hasonlóan intenzív, nagyon feszes időbeosztást követelő tanfolyamot kellett szervezni. Másrészt a téma súlya, komolysága is nehéz feladat elé állított bennünket: vajon hogyan tudjuk a rendelkezésünkre álló két és fél nap alatt átadni mindazt, amit fontosnak gondolunk a témával kapcsolatban? Úgy érzem – és ezt az értékeléskor az esperesek is megerősítették –, mindkét kihívásnak sikerült megfelelnünk. Jó volt egyébként látni, hogy a résztvevők mennyire feloldódtak a két és fél nap alatt. Háttérbe szorították munkájukat, funkciójukat, szerepüket, és nyitott szívvel, jó hangulatban – egyfajta lelki megújulást keresve – töltötték el velünk a rendelkezésünkre álló időt. Ezek a vonások a közös beszélgetésekben és a könnyebb esti alkalmakon is felcsillantak.

Az akadémia krónikájához tartozik, hogy ezt az alkalmat kihasználva találkozott az esperesekkel a hazánkban tartózkodó *Miló Klátik*, a Szlovák Evangélikus Egyház egyetemes püspöke, aki előadással is szolgált egyházának múltjáról és jelenéről.

► **KISS MIKLÓS**

Kép szöveg nélkül...

► **BOTTA DÉNES** felvétele

**OKTÓBER
A REFORMÁCIÓ
HÓNAPJA**

<http://oikumene.meot.hu/>
www.reformatus.hu www.metodista.hu
www.lutheran.hu www.baptista.hu

Magyarországi Evangélikus Egyházak Ökumenikus Tanácsa
Magyarországi Református Egyház
Magyarországi Metodista Egyház
Magyarországi Evangélikus Egyház
Magyarországi Baptista Egyház

Reformatusok Lapja Confessio Békehimnők Evangélikus Élet Metodista Magyar Hírlap civil rész

hirTV Gazdasági Rádió FM 105.9 nka E ECHO Magyar Nemzet Heti Válasz

Nagyanyám üzenete

► **PRŐHLE GERGELY**

Az elmúlt hetekben gyakran találkoztunk a Magyarország és Szlovákia kapcsolatát érintő híradásokkal. Mindez különösebben nem meglepő annak fényében, hogy két európai uniós tagállam közt jó ideje nem volt olyan mély konfliktus, mint amilyennek most északi szomszédainkkal kapcsolatban tanúi lehetünk. Ha komolyan vesszük azt az unos-untalan hangzottatott mondatot, hogy az Európai Unió nem csupán gazdasági szervezet, hanem valódi értékközösség, akkor joggal vehető fel a kérdés: vajon milyen értékek mentén is szerveződik az immáron huszonkét tagállam?

Soha nem hittem azoknak, akik valami furcsa csodavárással tekintettek uniós tagságunkra, akik azt gondolták, hogy évtizedes, netán évszázados konfliktusok fognak egy csapásra megszűnni, a határok átjárhatósága pedig majd megjelenik abban a bizony igazán soha nem definiált európai identitásban. Sok frázis, kevés igazi tartalmi magyarázat, sok politikai érvelés, kevés valódi lehetőség az évtizedekig elfojtott ellentétek kibeszélésére. Ezzel teltek az elmúlt évek. Az európai légvárépítésnél talán hasznosabb lett volna az évszázadok alatt kiégetett és épp ezért elnyúlhatatlan agyagtéglák kupacából módszeresen újrarakni szerényebb, de biztonságosabb épületeinket.

Az előbbi mondatok olvastán talán többen felkapják a fejüket, hogy vajon miért is ez az euroszeptikus zsörtölődés. Nos azért, mert – nem vitatva az európai gondolat helyességét – egyre gyakrabban történik meg, hogy az eljövendő tagság, az európai szalonképesség bizonyítása érdekében elnyomott indulatok a brüsszeli révbe érve a korábbinál is nagyobb vehemenciával törnek elő. Nem látjuk egyelőre annak nyomát, hogy az uniós tagság valódi gyógyírt jelentene a vélt vagy valós történelmi sebekre.

Ha a demokratikus alapelveket, a jogállam tág definícióját tekintjük, akkor természetesen lehet értékközösségről beszélni. Így viszont felmerül a kérdés, hogy miben különbözünk az Egyesült Államoktól. Az öreg kontinens sajátja mindig is a sokféleség volt, néhány száz kilométerenként más-más népcsoport, más nyelv, mentalitás. Mi lehet az a közös nevező, mely feleltetni tudná az elmúlt évszázadok történelmi traumáit?

A nemzeti hovatartozását és szociális helyzetét tekintve igen különböző európai népesség első nagy integrációs „projektje” a kereszténység felvétele volt. A katolikus egyház befolyása, az emberek istenfélme, a közös hit ereje – ha nem is mindig és mindenütt, de – általában le tudta gyúrni a különbözőségekből fakadó indulatokat. A nemzetadat kialakulását

is serkentő reformáció nagy változást hozott: a reformátorok hitének végleges elterjedését biztosító harmincéves háború a világtörténelem egyik legvéresebb és bizonyosan leghosszabb összecsapás-sorozata volt.

Évszázadok múltán itt élünk Kelet-Közép-Európában, a majdnem periférián mi, a lutheri reformáció sajnos egyre fogyatkozó örökösei. Kis közösségekben, többféle nemzeti hagyománnyal, különböző lelkiiséggel. Kollektív emlékeztünkben ott él a második világháború borzalmai, a kitelepítések, lakosságcsere, 1956 veszteségei, a puha diktatúra kis kompromisszumai. És persze minden vitánk és marakodásunk ellenére ott él az egymás sokféleségét elfogadó vagy legalábbis kezelni tudó, közösen megélt hit, a lutheránus felekezeti tapasztalata is, mely olykor állszent hallgatással, olykor a nyílt konfrontációt követő taktikus kompromisszumkésztséggel el tudta kerülni az ellentétek eszkalálódását. Egy értékközösség magasztos és praktikus megjelenési formái ezek, melyeknek sok hasznát vehetjük a mai világban, akár szlovák-magyar viszonylatban is.

Természetesen felháborít *Malina Hedvig* ügye, elszomorít a Pozsonyba látogató magyarokat ért inzultus, a Bene-dekrétumokat magasztaló szlovák parlamenti kórus, *Andrej Hlinkának* a szlovák nemzeti panteonba való emelése pedig nem csak azért aggaszt, mert katolikus lévén nem kedvelte az evangélikusokat. Mindemellett teljesen természetesnek tartom, hogy egymás országaiban támogatnunk kell az Isten igéjét anyanyelvükön, szlovákul, magyarul hallani akaró közösségek életben maradását, mi több, felvirágzását. Végtelenül sajnálom, hogy megváltunk a budapesti szlovák gyülekezet Rákóczi úti templomától, s nagyon remélem, hogy szlovákul beszélő lelkészeink egyre többször kamatoztathatják nyelvtudásukat istentiszteleteinken.

Örülök, hogy *Miló Klátik* szlovák egyetemes püspök látogatása alkalmával igen szűk körben elkölhethetem vele egy vacsorát. Világosan beszélünk, értettük egymás szándékait. Igazi testvéri, ha tetszik, értékközösség volt, melyet erősített kilencvenkét éves nagyanyám jelenléte is, aki igazi pozsonyiként a legtermészetesebb módon váltott németről szlovákra, majd magyarra és vissza.

Ha valaki, hát ő sokat látott az elmúlt évszázadból; amit én a kollektív emlékezet részeként írtam le, az számára fájó, személyes tapasztalat. Hite, derűje, anekdotáinak humora megerősített abban a meggyőződésben, hogy evangélikus közösségünknek a határ mindkét oldalán fontos szerepe lehet az országaink közötti ellentétek mérséklésében. Egy hosszú, hittel élt élet üzenete ez. Csak megköszönni tudom.

Példaként a parlamentben

A szociális munka területét is kiemelten kezelő, országos „hálózattal” rendelkező Magyarországi Evangélikus Egyház nem kellően igénybe vett egyttműködési készségét hozta fel példának parlamenti interpellációjában *Koszorús László* országgyűlési képviselő. A *Van-e segítő partner a szociálpolitikában?* címmel hétfőn, lapzártánk délutánján elhangzott (azonnali) kérdés címzettje a szociális és mun-

kaügyi miniszter volt. Bár a *Lampert Mónika* helyett reagáló *Csizmár Gábor* válaszáat a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség politikusa nem tartotta elfogadhatónak, a szakállamtitkár nem cáfolta a honatyá azon állítását, hogy „az egyházak valóban stratégiai partnerek lehetnének az állam s a mindenkori kormányzat segítő szolgálataiban”.

► **EvÉlet-infó**

É L Ő V Í Z

A bőkezűség jóleső melege

Tapasztaltad valaha, hogy olyannyira mélyen érintett, amikor egy megindító történetet hallottál valakiről, aki szükségét szenved, vagy egy szervezettől sürgőztől kérés érkezett hozzád, hogy azonnal tudtad, valahogyan segítened kell? Ha ennek a késztetésnek a nyomán tétlenség, valamilyen, valószínűleg jóleső melegség, boldogító bizonyosság töltött el. Annak bizonyossága, hogy jót cselekedtél.

A tudósok mostanság fedezik fel, hogy ez a „melegullám” („warm glow”), ahogy ezt az érzést elnevezték) mélyen az idegeinkben gyökerezik. Nemrég vezércikk jelent meg az egyik újságban *A bőkezűség boldogító melegségérzete nem a képzelet szüleménye* címmel, amelyben tudósok és pszichológusok egy csoportja tette közzé az egyik jelentős egyetemen született felfedezését. E szerint az adakozás agyunknak az örömmel, élvezetekkel kapcsolatos részét aktiválja. A következtetésre egy kísérlet eredményei alapján jutottak. A kísérleti személyek – nők – pénzt kaptak a kutatóktól azzal az utasítással, hogy osszák szét a szükségét szenvedők között. Voltak, akik önként is adtak volna, mások csak a kísérlet kedvéért tették meg. A kutatók megfigyelték, hogy a résztvevők önzetlensége agyuknak azt a részét aktiválta – még akkor is, ha az adakozás nem önként történt –, amely az élvezetekért is felel.

Talán ezért is mondja Jézus az Újszövetségben híres mondását: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni.” (ApCsel 20,35) Amikor adunk, valamit kapunk mi magunk is.

A Biblia gyakran beszél a bőkezűség erényéről. Noha az anyagi javakból egyeseknek több, másoknak kevesebb van, mindnyájan megoszthatjuk másokkal, amivel rendelkezünk. Például a *Példabeszédek könyvében* ezt találjuk: „Ne késsz jót tenni a rászorulóval, ha módodban van, hogy megtegyél! Ha van mit adnod, ne mondd embertársadnak: menj el, jöjj holnap, majd akkor adok!” (3,27–28) Talán a Péld 11,24 is erre az adakozás okozta jóleső melegségre utal, amikor azt mondja: „Van, aki bőven osztogat, mégis gyarapszik, más meg szűken méri a járandóságot, mégis ínségbe jut. Az ajándékozó bővelkedik...” Péld 22,9 pedig ezt tanítja: „A jóságos tekintetű ember áldott lesz, mert ad kenyereiből a nincstelennek.”

Nem érthetjük Isten minden útját, de ha ő azt mondja, hogy „áldott lesz”, én hiszek neki. Az áldás része az a jó érzés, az a tudat is, hogy Isten felhasznált bennünket arra, hogy valaki más szükségét betöltsé.

Az üzleti életben számos lehetőség kínálkozik a bőkezűsége: segíthetünk rászoruló alkalmazottainkon, adakozhatunk helyi jótékony célokra, vagy más módon adhatunk a közösségnek, amelyhez tartozunk. Ha sáfári felelősséged van a szervezetben, ahol dolgozol, keresd az alkalmat, hogy másokat is hozzásegíts, hogy megérezzék a bőkezűség melegét. Vannak vállalkozások, amelyek például megengedik alkalmazottaiknak, hogy idejük bizonyos részét jótékony munkával töltsék, vagy támogatják, hogy jótékony akciókban vegyenek részt.

Ha bármikor kétségeid támadnak, amikor adnod kellene valakinek, gondold arra, hogy Isten meg fog áldani, és cserébe megtapasztalod majd a bőkezűség jóleső melegét is.

■ RICK BOXX

(Forrás: Monday Manna)

SEMPER REFORMANDA

„Ha bűneid miatt szenvedsz, örvendez, hogy megtisztít tőlük Isten!”

► Luther Márton: Tízennégy vizsgálató kép megfáradtaknak és megterhelteknek (Virág Jenő fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 20. VASÁRNAP – Mt 22,1–14

Kitüntető meghívás

A VASÁRNAP IGÉJE

igény jelentkezik a terített asztal melegére, az egyház hívogató nyitottságára, mert az eredeti címzettek eldobják a meghívó borítékát...

A menegzői ruha hiánya egy új példázat gondolatait ébreszti bennünk. Írásmagyarázók sokat törték a fejüket, mit is jelenthet ez a kép, ez a sajátos metafora. Talán a meghívó semmibevételét, talán az elengedhetetlen előkészület hiányát vagy a szeretet deficitjét, esetleg a Szentlélek kérésének elmulasztását, a jó cselekedetek hiányát; vagy mint Luther gondolta, a Krisztus felöltésének hiányát?

A korra vonatkozó ismeretek birtokában méltán állíthatjuk, hogy egy egyszerű és tiszta vasalt ruhában való megjelenés elegendőnek bizonyult a legmagasabb rangú összejövetelen való részvételre. Napjaink írásmagyarázói egyetértenek abban, hogy a menegzői ruha az új létformát szimbolizálja. Vagyis aki Isten országának vendége kíván lenni, annak késznek és nyitottnak kell lennie arra a változásra, amelyet a meghívó házigazda kínál neki. Mert lehet ülni az asztal mellett, s fogyasztani is szabad, de jaj, ha a lelkünk, gondolkodásunk a régi

és érintetlen marad. De lehet megújult lélekkel felkelni az asztal mellől, mint akik bizonyossá váltak abban, hogy a legnagyobb kiváltság a jóságos Király, a Mindenható vendégének lenni. Vele élni, vele ünnepelni s vele közösségben maradni. Így lehetünk bizonyosak abban, hogy nemcsak meghívottak, de választottjai is vagyunk.

Kosztolányi Dezso, a bukdácsolva is hinni akaró, a keresve-kutatva is Istenben bízni akaró 20. századi költő írja *Hajnali részegség* című versében: „Bizony már, hogy izmaim lazulnak, / úgy érzem én, barátom, hogy a porban, / hol lelkek és göröngyök közt botoltam, / mégis csak egy nagy ismeretlen Úrnak / vendége voltam.”

Hív a harang, téged hív. Szól az orgona, érted szól. Áll a kereszttel, érted állították. Terítve az asztal, neked készítették. Ünnepre invitálnak sok egyhangú hétköznapból, gyótró, idegesítő ügyek akartái mögül, hogy észrevedd, Isten akar veled egy asztalhoz telepedni, veled beszélgetni, téged hallgatni. Van-e ennél nagyobb ünnep a világon?

■ D. SZEBIK IMRE

Imádkozunk! Urunk, aki nem szűnsz meg szólítani minket, nyisd meg fülünket és szívünket hívásod meghallására. Add, hogy készek legyünk az új lét és új gondolkodás, új érték és új mérték elfogadására. Ámen.

Oratio œcumenica

Örök Isten, mennyei Atyánk! Jó nekünk itt lennünk és előtted megállnunk. Jó azt látni, hogy nem intézkedsz rólunk nélkülünk, hanem amit értünk véghezvittél, azaz felénk fordulsz, hogy ne maradjunk magunkra, és hívsz, hogy veled legyünk. Köszönjük, hogy nem vársz, míg magunk eltalálunk ahhoz, amit készítettél nekünk, hanem hívogatsz, vezetsz a te hűség szereteteddel, és veled lehetünk mint vendégek a lakodalmat tartó király házában, felszabadultan és örömben.

Atyánk, ma együtt emlékezünk a forradalom neves és névtelen hőseire, valamint kegyelmedre, amellyel a történelem viharai közt is megtartottad hazánkat, ma-

gyar népünket. Nem hagytl elveszni, hanem újra és újra felemeltél és a szabadság útjára állítottál minket. Jó, hogy nem lehet téged a múltba bezárni, mert tudjuk, ismerjük ígéreteidet, naponként érezzük jelenlétedet. S amit ma cselekszel, az mindig felülmúlja a tegnapot, mert a te lényed meglepetés, szeretet, megváltás.

Köszönjük, hogy irgalmadnak, szeretetednek, ajándékainak olyan áradása kezdődhet ma is életünkben, amelyet korábban nem is remélünk. Szeretnénk ezért hitben követni téged, hogy hiábavalóvá ne legyen életünk, hanem a te Fiaidért, Jézus Krisztusért megváltott gyermekeid lehessünk, hogy az ő halálának és feltáma-

dásának ereje megragadjon, áthasson, mozgasson és éltesen bennünket. Formálj bennünket életújító szeretetteddel, hogy életünk, szavaink, cselekedeteink félreértetetlenül tegegyen bizonyosságot arról, hogy hozzád tartozunk. Te magad szólj és cselekedj általunk.

Add, hogy áldásod továbbáradhasson rajtunk szereteteinkre közelben és távolban, a reánk bízottakra, betegekre, gyszolókra, egyedül lévőkre, özvegyekre és árvákra.

Vezesd gyülekezetünket, egyházunkat, népünket, hogy minden szolgálatunk a te dicsőségedre lehessen Jézus Krisztusért, a mi Urunkért és Megváltónkért! Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

A narratív igehirdetés

IGE+HIRDETŐ

► **Sorozatunkban többféle igehirdetés-típusról esett már szó. Személyhez is kötődik, igehirdetési iskolákhoz is kapcsolódik, s bizonyára egyetlen igehirdető pályája alatt is változik, váltakozik, hogy ki milyen formát, típust, metódust választ akkor, amikor Isten szavát szövegezi meg. Jelen cikkünk írja a narratív igehirdetésről vall az olvasónak. Kiváló folytatása ez a Sztorizunk vagy illusztrálunk? című korábbi írásunknak. (H. K.)**

Poszt-narratív korban élünk. Közösségi életünkben eltűnőben vannak a történetek. Mesélő szülők és nagyszülők helyett sokcsatornás televízió és a számítógép neveli (?) az új évezred gyermekeit. Ki emlékszik már a hosszú téli esteken tengerihántás közben elbeszélte történetekre? Az egyházi életben is kevés teret kapnak a történetek, legfeljebb gyermekbibliakörökben kerülhet rájuk sor. A teológiai megfogalmazások mind bonyolultabbak lettek.

Pedig ez nem volt mindig így. A keleti ember életelema a mesélés, a történetmondás. Az arab világban az *Ezeregyéjszaka* meséire gondolhatunk, zsidó környezetben pedig a rabbi elbeszéléseire. Csak egy példa erre. Megkértek egyszer egy rabbit, akinek a nagyapja a híres elbeszélőnek, Baal Sémnek a tanítványa

volt, hogy meséljen el egy történetet. Ő ezt mondta: „Történeteket úgy kell elbeszélni, hogy segítsünk velük az embereknek. A nagyapám béna volt. Egyszer megkértek, hogy beszéljen tanítójáról. És akkor ő elmondta, hogyan szokott a szent Baal Sém ima közben szokni és táncolni. A nagyapám ott állt és beszélt, és a történet annyira magával ragadta, hogy egyszer csak ő maga is szökdécselt és táncolt, ahogy mestere is tette. Mesélés közben kigyógyult bénaságából. Így kell a történeteket elmondani.”

A Szentírás tele van színesnél színesebb elbeszélésekkel. Ezek is terapeutikus, gyógyító történetek. A bibliai szerzők elbeszélésekbe ágyazva közvetítették a kinyilatkoztatás titkát. „És mondd el fiadnak azon a napon: amiatt történik ez, amit az Úr cselekedett velünk, amikor kijöttünk Egyip-

tomból.” (2Móz 13,8) Jézus is a példázatok tartotta a leghatékonyabb formának. Ezek a parabolák pedig a legegyszerűbb hallgatók számára is érthető, őket mintegy a történet részévé avató színes elbeszélések voltak. A rabbi fenti példájához képest azonban óriási a különbség: ebben az esetben nem az elbeszélő, hanem a hallgató gyógyul. Példázataiban Jézus egészen hétköznapi történetek segítségével tudott Istenről beszélni. A profán segítségével volt képes megragadni a szentet.

Az ősegyház azonban lassan mintha elfelejtette volna a hitnek ezt a természetes anyanyelvét. Egyre elvontabb, spekulatívabb lett a tanítás. A történeteket felváltották a dogmák.

Pedig a hitéletben ma is lenne helyük a történeteknek. Luther is felismerte ezt, amikor arról írt, hogy amíg az igehirdető a megigazulásról prédikál, addig al-

szik és horkol a nép. Amikor azonban történetekbe és példázatokba kezd, akkor mindenki hegyezi a fülét. Az igehirdetést színezhetik illusztrációk, gyakorlati példák. Az úgynevezett narratív igehirdetésben azonban ennél többről van szó: ott mindvégig történetek hangoznak el, amelyekbe a hallgató beleéli magát, sőt a következtetéseket is magának kell levonnia.

Ez a forma természetesen ugyanúgy megköveteli az alapos készülést az igehirdetőtől, mint a hagyományos prédikációk. Mivel az elbeszélések akár irodalmi igényűek is lehetnek, a készülésre és kidolgozásra fordított idő ebben az esetben talán még több is. Itt is megkezdhetetlen az alapos exegézis. Jó történeteket találni az képes, aki pontosan tisztában van az alapige üzenetével.

A formák különbözőek. Lehet a bibliai történetet mindennapos módon elmondani, de lehet a hétköznapot is bibliai szellemben. A cél minden esetben ugyanaz: a hitébresztés. Talán ma is megeshet, hogy mind a történet elmondója, mind a hallgatója kigyógyul bénaságából. Kelj fel és járj – így szól az Úr.

■ FABINY TAMÁS

LAPUNK OLVASHATÓ A VILÁGHÁLÓN IS A WWW.EVELET.HU CÍMEN.

Baja és Kaskantyú örömmünnepe

A Déli Egyházkerület elnöksége, Gáncs Péter püspök és Radosné Lengyel Anna felügyelő az elmúlt hétvégét a Bács-Kiskun Egyházmezejében töltötte. Útjuk Kiskörösről (a regionális felügyelői konferenciáról külön tudósítás a 10. oldalon) Bajára vezetett, ahol a gyülekezet halál adott százhatvan éve épült templomáért, és megtörtént az épülő új gyülekezeti terem és parókia alapkövének ünnepélyes elhelyezése. Reménység szerint Nepp Éva, a gyülekezet megválasztás alatt álló lelkesze a jövő év elején beköltözhet a korszerű épületbe.

A következő állomás Kaskantyú volt, ahol a templom külső megújítása alkalmából a falu apraját-nagyját megmozgató háladáó ünnepséget szervezett Nagy Veronika, a Csengőd–Páhi–Kaskantyú Társult Evangélikus Egyházközség lelkipásztora. A település címében látható Lutherórsza is jelzi, hogy a kis falu életében komoly közösségteremtő és megtartó erő az evangélikus gyülekezet.

► EvÉlet-író

FOTÓ: GÁNC S PÉTER

Életművészet

► **Lelkészkutatásra gyűltek össze a hívek a bonyhádi evangélikus templomba október 7-én. Ez alkalommal foglalta el a Bonyhád–Hidas evangélikus Egyházközség második lelkeszi állását Kopf András. Az iktatás szolgálatát Szabó Vilmos Béla, a Tolna-Baranyai Egyházmezejé esperese végezte Krähling Dániel – korábbi princiális – és Káposzta Lajos segédkezésével. Az újonnan beiktatott lelkesz teológushallgatóként az utóbbi irányításával végezte gyakorlati évét.**

Szabó Vilmos Béla Fil 4,10–13,19 alapján arra biztatta a lelkeszt, hogy legyen „életművész”, de az alkotó művészet értelmében: mutassa fel Isten képmását, az igaz emberséget hívogatóással, a törvény és az evangélium hirdetésével, a bűnbocsánat életet erejének megtestesítésével. Ilyen „életművész” volt Pál apostol;

„Mindenre van erőm a Krisztusban...” – írja. „Ez a bőség és az éhség kezelésére, a másokért való áldozat meghozatalára való szabadság. Tanulj Páltól, és el ne veszítsd szabadságodat!” – mondta az esperes.

FOTÓ: DR. SRANÓ ANDRÁS

Kopf András (képeken) a Kor 3,7 alapján prédikált. Magyarul és németül is megköszönte a gyülekezet bizalmát, majd arra figyelmeztetett, hogy ne az ő szemé-

lyét szeressék, hanem azt, aki az új életet, az új erőt, a növekedést adja. Visszaemlékezett a bonyhádi diákként a gimnázium udvarán átélte belső elhívására, imádságára, amelyben értelmes életet kért; a diáktaival folytatott vitákra arról, hogy Jézus mégis megváltoztatta a világot azzal, hogy értelmet adott az életnek, az áldozatnak, a szenvedésnek, sőt a halálnak is.

A beiktatott lelkeszt levélben köszöntötte Gáncs Péter püspök és Hafenschér Károly országos irodaigazgató; Andorka Árpád felügyelő és Szabó Vilmos Béla az egyházkerület, illetve a lelkeszi kar képviselőjében üdvözölte őt. Dolinszky Gábor egykori diákta és Weisz Rudolf a szabadkai, Oroszki Szabolcs a bonyhádi gyülekezetnek, Ónodi Szabolcs igazgató pedig a gimnázium tanárainak az üdvözlését tolmácsolta. Varsányi Ferenc és Hegedűs Attila mint régi lelkipásztoraik köszöntötték Kopf András. A továbbiak már a szeretetvendégség hangzottak el.

■ –G–L

Közösségi egyház

A Kuopioi Egyházkerület vezetőinek magyarországi tanulmányútja

► **Kinek az arca jut először eszedbe, ha a gyülekezetre gondolsz? A lelkeszé, a hitoktatóé vagy valamelyik gyülekezeti tagé? – A Finn Evangélikus Egyházban sok jól képzett szolgálattevő van. Talán ebből is fakad, hogy a gyülekezeti tagok gyakran csak mint ígéhallgatók vesznek részt a gyülekezeti életben. Sok finn szívesen kivenné a részét a közös munkából, ha valaki megszólítaná. A Kuopioi Egyházkerület vezetői – lelkeszek és gazdasági vezetők – arról gondolkodtak együtt október elején a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban, hogy mi módon tehetnék gyülekezeteiket a közösség megélésének helyévé.**

A szeminárium résztvevői saját gyülekezetükben folyó önkéntes munkájukat felmérve érkeztek a konferenciára. Kiderült, hogy milyen széles körben végeznek önkéntes szolgálatot az egyes gyülekezetek tagjai – például a minden évben megrendezett nagy adománygyűjtő akcióban vagy kórustagként, esetleg az ifjúsági munkában.

A bevezető előadást tartó Henrietta Grönlund kutatómunkájának eredménye azt mutatja, hogy a finnek még ennél is több önkéntes munkát végeznének, ha megszólítaná és kéri őket. Hasonló képet mutat a fiatal felnőttek csoportja; ők azért is lényeges réteg, mert közülük válnak ki a legtöbben a finn egyházból. Kiderült: ha hívnák őket, nagyobb hajlandóságot mutatnának az aktivitásra. Aki egyszer is átélte, hogy mit ad az önkéntesen végzett munka magának a szolgálattelvőnek, az bizonyosan tovább fáradozik a gyülekezet közösségében.

Magyarországi tanóra

Természetesen a konferencia helyszínének kiválasztásában szerepet játszott, hogy Magyarországon bizonyos dolgok – már csak a kis számokból és a szerényebb gazdasági lehetőségekből adódóan is – természetes módon önkéntes munkával valósulnak meg. Barany Csaba községi lelkesz előadása révén ismerkedtek a résztvevők a magyar gyülekezetekben folyó önkéntes munkával, személyes élményeket pedig a síófoki hívekkel való találkozásból meríthettek, amelyen az egyes gyülekezeti tagok beszéltek saját feladatokról.

Végh Szabolcs, a balatonszárszói konferencia-központ vezetője a Magyarországi Evangélikus Egyház gazdálkodásáról tartott előadást, Fabiny Tamás püspök pedig az Újszövetségből villantotta fel gyülekezeti modellek képét, és ezek alapján szövelt a magyar egyház közelmúltjáról és jelenéről (képeken). A szekularizmus kihívásai előtt állva mindkét testvéregyház azonos kérdéssel szembesül: hogyan lehet hitelesen és érdekesen eljuttatni az emberekhez az evangélium üzenetét? Az egyházban mindez stratégiai kérdés. Az egy helyben álló egyház helyett a mobil egyházmódel felé kell elmozdulni. Pál apostol mozgó, missziói munkamódszere működőképesebbnek látszik, mint a statikus egyházkép, vagy-

is hogy várjuk az emberek önkéntes munkára való jelentkezését a gyülekezetekben...

Testvérgyülekezetek és a környezetért való felelősség

A szemináriumon hangsúlyosan került elő a testvérgyülekezetek széles körű kapcsolatrendszere, amely rendkívül jó lehetőséget biztosít az egyes tagok önkéntes munkára való bekapcsolódására. Hiszen ha a kapcsolat csak a lelkeszek szintjén marad meg, gyakran kihűl, és talán meg is szűnik, legfőképp akkor, amikor a lelkesz másik egyházközségbe kerül. De ha a kapcsolat a gyülekezeti tagok szintjén realizálódik, abból hosszú távú és sok áldást hozó együttműködés lehet. Sok helyen éppen a testvér-gyülekezeti összeköttetésen keresztül kapcsolódtak be aktívabban a gyülekezeti tagok a közösség életébe. A finn egyháznak sok magyar, észt és inkeri testvérkapcsolata van.

FOTÓ: KOVÁCS ISTVÁN

A másik olyan terület, amelyen a tagok nagyobb aktivitására lehet számítani, a környezetvédelem. Finnországban az egyes gyülekezetek pályázhatnak az ottani egyházi központ által minden évben odaítélt úgynevezett környezettudatos gyülekezet diplomára. A diploma megszerzéséhez a gyülekezeti életben nagy hangsúlyt kell fektetni a környezettudatosságra; ehhez a gazdasági vezetők figyelmén kívül szükség van a gyülekezeti tagok szakértelmére, ötleteire és odafigyelésére is.

Krisztus arca

A konferencia végén az a vélekedés alakult ki, hogy gyülekezeteinkben sokkal nagyobb hangsúlyt kell helyezni a közösségre. Hiszen egy közösséghez tartozva nem az elvégzendő munkáról van csupán szó, hanem sokkal többről: egymás megajándékozásáról. Ami egyben a „határátlépést”, az előítéletek felszámolását is jelenti. Ha azonban ez megtörténik, akkor az önkéntes munkát végző azt a csodát élheti át, hogy segítőtől megajándékozott lesz.

Kinek az arca jut először eszedbe, ha a gyülekezetre gondolsz? Bárki legyen is az az ember, az a reménységünk, hogy ez az arc nem más, mint Krisztus arca – irgalmas, szerető, elfogadó és hívó arc. Nekünk őt kell képviselnünk ebben a világban. Krisztus követése pedig nem földi jutalomért, nem a fizetésért történik...

■ DR. SAKARI HÄKKINEN, a Kuopioi Egyházkerület dékánja (fordította: Barany Csaba)

Tót atyafiak – jó palócok

Mikszáth Kálmán két józú novellafüzérének címe intónálja válaszkérésemet Jeszenszky Géza október 6-i pozsonyi beszédének drámai záró kérdésére: „Magyarok, szlovákok, vajon mikor értjük meg a történelem üzenetét?” (Evangélikus Élet, 2007/41. szám, 8. oldal)

Ugyanezen a hétvégén, amint erről lapunk is beszámolt, Miloš Klantik szlovák egyetemes püspökkel együtt átutaztuk a fél országot: Tótkomlóstól Békéscsabán, Budapesten át egészen Balatonszárszóig. Az ünnepi szertartásokon és pohárköszöntőkön túl igazi testvéri eszmecsere folytathattunk egymással, hiszen tudatosan – részben – közös kocsiiban (ha nem is egy csónakban) utaztunk.

Kapcsolatunk, amely talán megérett a barátság névre is, közel egynapos rendszerváltással. Tipikus közép-európai történet: egy magyar lelkesz, aki hosszú ideje szolgál szlovák gyökerű gyülekezetben, Nagytarcsán, végre találkozik egy szlovák kollégájával, aki pár kilométerre a magyar határtól, Pozsony egyik elővárosában, Petržalkán épít gyülekezetet és később templomot is. Hogy mi ebben a tipikus, ha úgy tetszik, tragikomikusan közép-európai? A találkozáshoz, a meg-

ismerkedéshez mindkettőnknek Dániáig kellett utaznunk, hogy egy nemzetközi konferencián fedezzük fel egymást. Ott és akkor született az elhatározás: gyülekezeteink között partnerkapcsolatot építünk ki. Ez ismétlődő csoportos látogatásokban, kölcsönös vendégszolgálatokban öltött testet és működött hosszú éven át, mígnem mindkettőnk „utolért” a püspöki kereszt...

Természetesen idő kellett, hogy mi, „távoli” szomszédok jobban megértsük egymás igazi helyzetét. Miloš testvérem például többször prédikált lelkesen, ékes irodalmi szlovák nyelven Nagytarcsán, akárcsak legutóbb Békéscsabán. Íme, a kedvesen őszinte visszhangok egyike: „Gyönyörűen beszélt a püspök úr, hát még ha értettük volna...” Ki ne tudná, hogy a magyarországi tót nyelv és az irodalmi szlovák nem feltétlenül esik egybe?

De számomra is kijózanító volt a pozsonyi lecke, amikor Petržalkán németül kellett prédikálnom, szlovák fordítással, mert a magyar szót csak néhányan értették volna... Érdekes módon a legutóbbi balatonszárszói esperesi akadémián szintén németül hangzott szlovák püspök kollégám előadása, és utána

ÉGTÁJOLÓ

a diskurzus is a néhai K. und K. monarchia nyelvén zajlott. Mindez több, mint kissé fonák történelmi örökség, sokkal inkább sürgető feladat.

Bizony, éppen itt az ideje, hogy megtaláljuk a közös nyelvet! Nem szeretném túlértékelni egyházaink diplomáciai szolgálatának súlyát. De úgy vélem, a szlovák-magyar kapcsolatok égetően aktuális rendezésében több esélyünk és lehetőségünk van, mint politikusainknak, akik újra meg újra – ők tudják, milyen megfontolásként – feltépik közös múltunk épen csak behegedő, sajnó sebeit.

Naivitás azt hinni, hogy feszültségeinket majd a „mindenható” Európai Unió megoldja. Erre a kelet-közép-európai nyavalyára nincsen orvosság se Brüsszelben, se Strasbourgban.

Tót és magyar, tót-magyar és magyar-

tót atyafiaknak kell őszintén egymás szemébe néznünk. Honnan is jöttünk? Mióta élünk együtt itt a Kárpát-medencében? Vizsgáljuk meg a nevünket, a családfánkat! Vajon akad-e „tisza” magyar és „tisza” szlovák?! Lapozzunk bele egymás énekeskönyvébe: mennyi közös lelki erőforrás. Kóstoljunk bele bátran egymás tányérjába: mennyi közös recept, íz és zamat!

Kár lenne elhallgatni, hogy van mit rendeznünk egymással. Szomszédok, atyafiak között is aligha kerülhetők el bizonyos konfliktusok. Van bőven megbeszélni- és tisztázni való. Van miért bocsánatot kérni egymástól, és van mit megbocsátanunk egymásnak.

Ebbe az irányba történt már egy szerény, halk lépés, amikor éppen egy évvel ezelőtt megjelent a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsának nyilatkozata a szlovák-magyar megbékélésről (Evangélikus Élet, 2006/41. szám, 1. oldal). Őszintén szólva mindez akkor csekély visszhangot váltott ki... Most viszont, amikor a békéscsabai szószerken újra felolvastam a sajnó még mindig aktuális nyilatkozatot, pozitívabbnak tűnt a fogadtatás. Püspök testvérem

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Prúsz-klubest

A *Heti Válasz* főszerkesztője volt a vendége október 11-én a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) klubestjének. A nyomtatott sajtótermékek világszerte tapasztalható példányszámcsökkenésével kapcsolatosan Borókai Gábor elmondta, hogy nekik – az igényes tartalom mellett – korszerű internetes megjelenéssel és a médiaügynökségek világában jártas hirdetés-szervezők alkalmazásával sikerült fordítaniuk a kiadók gazdasági stabilitását fenyegető tendencián. A Novotny Zoltán vezette szakmai szervezet minden hónapban szeretne meghívni egy-egy ismert vendéget a tagjai számára nyilvános klubestre.

■ BOTTA DÉNES felvétele

HIRDETÉS

Prúsz-hétvége Balatonszárszón

2007. november 9–11.

A Protestáns Újságírók Szövetsége hétvégi szakmai programot szervez Balatonszárszón, az Evangélikus Konferencia- és Misszió Otthonban (8624 Balatonszárszó, Jókai u. 41.). Szeretettel várjuk tagjainkat és a protestáns újságírást érdeklődőket!

TERVEZETT PROGRAM

November 9. (péntek)

17 órától: érkezés, beszélgetés • 19 óra: áhítat • Vacsora • 20 óra: „Tollfordító” – Játékos szakmai ismerkedő est

November 10. (szombat)

Reggeli • 10 óra: Novotny Zoltán elnök köszöntője, kötetlen beszélgetés • 11 óra: Költségvetés és lelkiismeret – Beszélgetés dr. Matolcsy György volt gazdasági miniszterrel. Moderátor: Faggyas Sándor, a Prúsz elnökségi tagja • 12.30: Ebéd • 14 óra: Egyház az államban vagy állam az egyházban? – Vendégünk Csepregi András evangélikus lelkész, az Oktatási és Kulturális Minisztérium egyházi kapcsolatokért felelős főtanácsadója. Moderátor: Csoma Áron, a Prúsz alelnöke • 16 óra: Nyilvános Prúsz-elnökségi ülés • 18 óra: Vacsora • 19 óra: Opperheim József kölcsei borász bemutatója, borkóstolás

November 11. (vasárnap)

Reggeli • 10 óra: áhítat • Hazautazás

Részvételi díj (amely péntek estétől vasárnap délelőttig egy főre tartalmazza az étkezéseket és a szállást): Prúsz-tagoknak – 6000 Ft; nem Prúsz-tagoknak – 8000 Ft. Aki szombat délelőtt kapcsolódik be a programokba, a jelzett ár felét fizeti. További információk kérhetők Boda Zsuzsától (tel.: 20/824-8283; e-mail: zsuza.boda@lutheran.hu). **Jelentkezési határidő: november 5., hétfő.**

Csúcs kamatok biztos alapokon!

„Kovács Levente vagyok, tanszékvezető tanár, a KDB Bank alelnöke. Ön tudta, hogy a KDB tulajdonosa az a dél-koreai állam, amelynek a sikereit sokan irigylik? Bankunk az ázsiai dinamizmust és fejlődést hozta el Magyarországra. Ez most Önnek is kiemelkedő kamatokat jelenthet bankbetéeteire – HUF, USD, EUR vagy CHF alapon.”

06 40 532 532 | www.kdb.hu

kdb

KDB Bank (Magyarország) Zrt.

A KDB Bank Szöul tulajdonosa a dél-koreai állam.
A bank nemzetközi minősítései Kiemelkedőek:
Moody's 3A; S&P A; Fitch A+

Konferencia a keresztény–iszlám párbeszédéről

Konferenciát rendeztek a keresztény–iszlám párbeszédéről október 10-én az Evangélikus Hittudományi Egyetemen; a találkozó a muszlim egyház magyarországi vezetője és a kulturális tárca egyházi kapcsolatokért felelős főtanácsadója is felszólalt.

A dialógus kiindulópontja az, hogy minden vallás megfelelő távolságtartással tudja kezelni a saját tradícióit – mondta Csepregi András, az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) egyházi kapcsolatokért felelős főtanácsadója. Negatív példaként hozta fel, hogy amikor 1987-ben a világvallások vezetői Assisiben találkoztak, a legtöbb egyház konzervatív szárnyában

ez a kezdeményezés jelentős ellenérzést váltott ki. Csepregi András hangsúlyozta, hogy a dialógusra az állam és az egyház viszonylatában is szükség van, melynek során partnerként kell tekinteniük egymásra a tárgyaló feleknek.

Sulok Zoltán, a Magyarországi Muszlimok Egyházának vezetője kijelentette: tevékenységük mindenki számára nyitott, bárki megnézheti szertartásaikat, és nem feltétlenül céljuk a hittérítés. Szerinte egyre többet kell tárgyalni a globalizáció által okozott problémákról, a húsz-harmincmillió fős európai muszlim közösség helyzetéről, ám bizonyos vallási kérdésekben nem lehet egymást

meggyőzni, még ha vannak is közös vonások. Kijelentette: meg kell ismerni egymás vallását, mert csak így lehet tartalmasan beszélgetni. Szeretnének bizalmat ébreszteni az Európában domináns kereszténységben az iszlám iránt.

A Békés Gellért Ökumenikus Intézet munkatársa, Nagypál Szabolcs szerint nemcsak a vallási igazságról és az isteni kinyilatkoztatásról, hanem a szeretetről és a lelkeségről is párbeszédet kell folytatni. Ennek célja a kölcsönös kulturális gazdagodás, amelynek nélkülözhetetlen feltétele az idegen nyelvet magas szintű ismerete – tette hozzá.

► MTI

Muzulmán vallási vezetők példa nélküli felhívása a keresztény egyházakhoz

Eddig példa nélküli módon százharmincnegyzet muszulmán vallási elöljáró közös felhívással fordult a nagy keresztény egyházak vezetőihez október 11-én a két világvallás közötti megértés fontosságát hangsúlyozva. „Közös jövőnk a tét. Talán maga a világ fennmaradása” – emelték ki közös levelükben.

A muzulmán vezetők úgy látják, hogy a modern fegyverzetek korában és egy olyan korban, amikor muszlim és keresztény közösségek egymással ennyire nyertese egy olyan konfliktusnak, amely a Föld lakosságának több mint a felét

érintené. „Az iszlám és a kereszténység között egyetértés van abban, hogy hitük legfontosabb parancsolata Isten szeretete és a felebaráti szeretet” – emlékeztettek az aláírók.

A levelet elküldték XVI. Benedek katolikus egyházfőnek, az evangélikus, a református, a baptista, a metodista egyházak világszövetségének, a görögkeleti egyházak vezetőinek és az anglikán egyház fejének is.

Korábban nem fordult elő, hogy az iszlám világban – ahol nincs olyan központ, amely a hívők nevében felszólalna – ilyen közös levél íródott volna.

A Közel-Keletet, Ázsiát, Afrikát, Európát és Észak-Amerikát képviselő hitéleti vezetők az iszlám szunnita, síita és szúfi irányzatát képviselik. Az aláírók között van például az egyiptomi főmufti, a háború sújtotta Irakból pedig mind szunnita, mind síita vallási vezetők csatlakoztak a felhíváshoz.

Az egyik aláíró – a Cambridge-i Egyetemen működő Vallások Közötti Program vezető tanácsadója – úgy fogalmazott: a levél „a muszlimok 99,9 százalékának” nevében íródott, azok nevében, akik elutasítják a szélsőséges irányzatokat.

► MTI

Egy cseppnyi remény

► **A reformáció ünnepét övező protestáns napok keretében rendezték meg a 32. ökumenikus területi női találkozót. Október 13-án a csurgói református egyházközség tagjai látták vendégül azt a közel száz résztvevőt, akik a környékbéli – Somogy és Zala megyei – protestáns gyülekezetekből érkeztek az alkalomra. A találkozó szervezésében – a helyieken kívül – részt vett a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa is, amelynek képviselőjében dr. Bóna Zoltán főtitkár és P. Tóthné Szakács Zita, a Női Bizottság elnöke is jelen volt az egész napos találkozón.**

„... jól tetted, hogy eljöttél!” – Szászfalvi Lászlóné csurgói református lelkész nyitóáhitatában azokkal a szavakkal indította a találkozót, amelyekkel Kornéliusz fogadta egykor a hajlékába belépő Péter apostolt. Igehirdetésében hangsúlyozta: Isten az, aki szólni akar hozzánk, ő akarja formálni életünket, hitünket a hangzó emberi szón keresztül.

Ezzel a nyitottsággal hallgatták az egybegyűlteket dr. Gondos Ilona nagyatyádi háziorvos vallomását arról, hogy miként jutott el – már felnőtként – a tudatos Krisztus-követésre. Nem volt könnyű helyzetben a doktornő. Tudta, hogy előadását annak a Jókai Annának a beszéde követi majd, akit sokan izgatottan vártak, s akinek nem csupán kiszabott feladata, hanem felállalt küldetése a beszéd. Ám éppen ez az érzékelhető, pici gátlás tette rendkívül hitelessé és mélyé mindazt, amit Gondos Ilona megosztott a hallgatóságával. Magánéletében, orvosi praxisában is megtapasztalta, hogy mekkora szerepe van a Krisztusba vetett hitnek. Segít leküzdeni a félelmeket, erőt ad, hogy a betegségekből felgyógyuljon az ember. Mindezt statisztikai adatokkal is alátámasztotta. Egy amerikai felmérés szerint például a vallásos emberek tovább élnek, és lényegesen kevesebb időt töltenek kórházban, mint hit nélkül élő kortársaik.

„Milyen jó, hogy egy álságos világban nekünk van mércénk!” – vette át a szót a doktornőtől Jókai Anna (képközlő). Szükséges volt ez az „öntudatos” hang, hiszen még mi, keresztények is gyakorta elbátortalanodunk, ha a környezetünk

tekintünk. Olyan világban élünk, ahol nincs objektív mérce. Ósi értékek sárba tiporva hevernek, a hazugság álságos légköre vesz körül bennünket. Bizony könnyű elcsüggedni.

Az író nő reménysége azonban nem öntudatából fakad, hanem Krisztus-tudatából. „Nekem van mércém. Minden dolgomban a kétezres éves Jézus Krisztus-i bölcsességet kérdezem meg” – vallott hitéről Jókai Anna. Miközben a mai magyar társadalomban fellelhető bajo-

hogy a szemébe nézhessen. Igazat adott a férfinak: valóban, a szenvedés óceánja végtelen. Ám így folytatta: „De egy cseppet elveszünk belőle! Ezért élünk. Ezért érdemes élnünk!”

„Ma Magyarországon nem tudunk eléggé ágaskodni” – ebben a furcsa képen foglalta össze vallomását Jókai Anna. Mit akart ezzel kifejezni? Azt, hogy a körülményeink, a csüggedtségünk gyakran legyőz bennünket. Pedig olyan emberek vagyunk, akiknek van mércéjük,

FOTO: BEVAK ANDRÁS

kat, gondokat ecsetelte, újra és újra visszacsengett a kiinduló gondolat: Krisztus a mérleg nyelve.

„Azért szeretem Jókai Annát, mert úgy tud politizálni, mintha nem politizálna” – állapította meg mosolyogva az egyik résztvevő a találkozó ebédszünetében, terített asztal mellett. Az emlékezetes előadást valóban a szelídség, a Krisztustól tanult türelem jellemezte. Pedig nehéz kérdések kerültek elő: a családi élet súlytalanvá válása, az önző életforma terjedése, a hazaszeretet lelkisínylese, hogy csak néhány pontot említsünk az író nő beszédéből. Csupa olyan dolog, amely fásulttá tehet, a tehetetlenség érzésével tölthet el minket. Minden elbátortalanító tapasztalattal szemben azonban van tennivalónk a világban. Akinek nincs hatalma, annak is lehetősége van arra, hogy egy cseppnyi feladatot betöltsön.

Az író nő Teréz anya alakját idézte, akit egyik alkalommal riporter faggatott arról, hogy van-e egyáltalán értelme a nővérek szolgálatának egy ennyire inséges világban. A tőrény, kis asszony felágaskodott a megtermett újságíróhoz,

hiszen van Krisztusunk. Ne engedjük, hogy a reménytelenség megfojtja reménységünket!

Adósa vagyok az olvasóknak azzal, hogy eláruljam, mi is volt az ökumenikus női találkozó címe, kitűzött témája: „Jézus Krisztus reménysége Európa megújulására és egységére”. E mondat igazságát támasztotta alá minden személyes vallomás, előadás, és erre hívta fel a figyelmet az alkalom záró igehirdetésében P. Tóthné Szakács Zita.

Az Európai Unió zászlójának közepe üres; ez számunkra jelképesen arra utal, hogy Európa üres, reménytelen Krisztus nélkül. Tanítványokként tegyük biztonyságot arról az Úrról, a megtartó Istenről, aki betöltheti ezt a kontinensnyi vákuumot erejével, bűnbocsító szeretetével! Csüggedtség helyett öröm járhatja át szívünket, ha felidézzük magunkban a záróáhitat igeverséne gondolatát: „Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy igalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámasztása által élő reménységre...” (1Pt 1,3)

■ B. PINTÉR MÁRTA

MI VAN, HA NINCS EVOLÚCIÓ?

Intelligens tervezés: egy életrevaló elmélet

Gondolatok egy könyv kapcsán

■ SZENTPÉTERY PÉTER

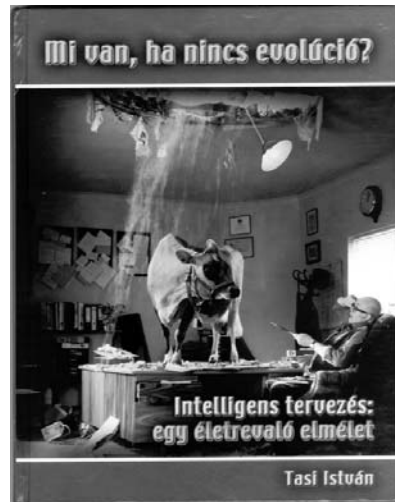
Az elmúlt hónapban jelent meg Tasi István Krisna-hívő szerzetes, kultúrántrólógus *Mi van, ha nincs evolúció? – Intelligens tervezés: egy életrevaló elmélet* című könyve. A szerző az Amerikából a kilencvenes évek elején indult Intelligent Design (angol betűszóval ID) mozgalom talán legismertebb magyarországi képviselője, a magyar Értelmek (Értelmes Tervezettség Munkacsoport, hamarosan egyesület) ügyvezetője.

Az értelmes tervezettség képviselői között mindenféle vallás, antimaterialista világnézet képviselői megtalálhatók. Ami közös bennük: a materialista, a mindenféle természetfeletti hatását, létét kizáró világ-, élet- és emberkeletkezési elméletek elvetése, az alternatív nézet(ek) oktatásának követelése. Ki-ki tehát a maga vallása, világnézete szerint javasol alternatívát. Így az uralkodó világkeletkezési modellel (12-18 milliárd éves univerzum, 4,5-4,6 milliárd éves föld, 3,5-3,8 milliárd éves élet, szétválás 8-10 millió éve az ember és az emberszabású majmok között) szemben nem beszélhetünk egységes ID-modellről.

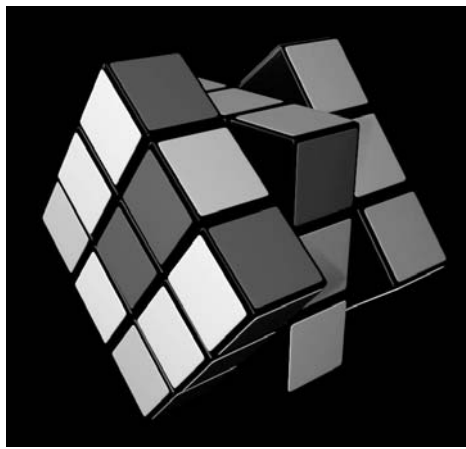
A kötet az *Élet és Tudomány* című hetilapban megjelent írás (*Terv szerint halad? A vitatott evolúció, 2005/12.*) szerzőjével folytatott vitából nőtt ki. Szép kiállítás, és igyekszik az élet és az élővilág kialakulásával kapcsolatos – megoldatlan és/vagy megoldhatatlan – problémákat közérthetően bemutatni. Mindenkinek nagyon ajánlható olvasmány, aki néhanapján elgondolkodik arról, hogyan is került erre a földre, és egymondatos választást többet szeretne kapni. A szerző a végén nem ajánl hinduista alternatívát (korábbi, *A természet IQ-ja* című, *Hornyánszky Balázs* szintén Krisna-hívő biomérnökkel közösen írt könyvétől eltérően).

Az ID alapja, hogy a tudománynak a jelenben is gyakran különbséget kell tennie természetes és intelligens okok között – például a régésznek el kell döntenie, hogy egy kő természetes alakú vagy megmunkált-e, a nyomozónak meg kell állapítania, hogy baleset vagy bűncselekmény történt-e, és így tovább. Senki nem gondolja egy műalkotás vagy egy

bonyolult gépezet, de még egyetlen téglalán sem, hogy csupán természetes okokból keletkezett. A *Dávidnak* intelligens oka van, *Michelangelónak* nincs? A Rubik-kocka nem magyarázható meg feltalálója nélkül, de a feltaláló a véletlen műveként alakult ki hosszú idő alatt!

Akármennyi idő alatt és akármilyen lépésekben jött is létre a világ, az élet és mi, nem lehet izlés, meggyőződés kérdése, hogy Isten szükséges volt-e hozzá. Ha – feltéve, de meg nem engedve – nem volt

szükséges, akkor sem biztos, hogy ezt ki lehet mondani. Hiszen elvileg bármikor kiderülhet az ellenkezője. Ha viszont „*az ő alkotásai vagyunk*” (Ef 2,10), akkor annak számára, aki – még ha a tudományra hivatkozva is – tagadja, „nincs mentség” (lásd Róm 1,20).

A feltámadásban, az élet végső győzelmében való hit alapján a jelenlegi, halandó élet természetfeletti eredetének nincs és nem is lehet alternatívája (Jn 1,3-4; 11,25-26). Ez nem intézhető el az-

zal, hogy az *Újszövetség* „nem természet-tudományos könyv”. Ma, amikor adotak a feltételek az élet fennmaradáshoz, miért nem keletkezik?!

A világ már javában készül Charles Darwin születésének 200. és fő műve (*A fajok eredete*) megjelenésének 150. évfordulójára (2009. február 12. és november 24.). A *Cambridge-ben* végzett *anglikán teológus fő művében* és egész munkásságában nem lehet figyelmen kívül hagyni a teológiai szempontot. Minél távolabba akarta „tolni” Isten a világtól a természetben előforduló sok-sok rossz, kegyetlenség miatt. A Megváltóval, csodáival, feltámadásával pedig végképp nem tudott mit kezdeni. A „negatív teológia” (egy jó Isten nem tervezhetett ilyen gonosz, tökéletlen világot) ott bábáskodik a darwinizmus bölcsőjénél. Leghangozottabb követői pedig egyre inkább ateisták – negatív teológusok – lettek, és ma is azok. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az evolúció feltételezett mechanizmusa sokat változott.

A Szentírás, még ha nem is természet-tudományos könyv, a legcsekélyebb támpontot sem nyújtja arra vonatkozóan, hogy a Dávid szobráig vagy a bűvös kockáig vezető utat legalább nagyjából megbízhatóan fel lehet vázolni a teremtés, illetve a Teremtő „kikapcsolásával”, sőt tagadásával.

Christoph Schönborn bíboros, bécsi érsek a pápa tanítványi körének tavaly szeptember 1-3. közötti éves konferenciáján előadásában ezt mondta: „Hogyan az »evolució-nizmus« a maga ideológiai materializmusával majdhogynem valamiféle pótvallás lett? Hogy egy annyira agresszíven és túlfűtötten képviselik? Merem állítani, hogy jelenleg nincs más tudományos elmélet, amellyel szemben annyi súlyos kifogás van, és amelyet mégis sokan a legszembetűnőbbként védelmeznek.”

A bíboros nem zárja ki az evolúció lehetőségét, „csak” Isten mint a döntő tényező tagadása ellen tiltakozik. II. Alekszij moszkvai pátriárka pedig az iskolai oktatással kapcsolatban idén januárban így nyilatkozott: „Aki azt akarja hinni, hogy a majomtól származik, tegye csak nyugodtan. E nézeteit azonban nem szabad másokra rákényszerítenie.”

Tasi István: *Mi van, ha nincs evolúció? – Intelligens tervezés: egy életrevaló elmélet*. Kornétás Kiadó, Budapest, 2007. Ára: 2990 forint.

„Szól a rádió...”

Avagy Paul Gerhardt tegnap és ma

▶ **Hogy milyen kapcsolat van a rádió és Paul Gerhardt között? Kitalálni bizonyára nem lenne könnyű, ám aki ott volt Aszódon az Evangélikus Egyház Petőfi Gimnáziuma és Kollégiumában október 12-én, az megtudta a választ. Minden egy hídeg délelőttön kezdődött, ez év január elsején, amikor is Homoki Gábor tanár a Kossuth rádióban dr. Fabiny Tamás püspök újévi ígéhirdetését hallgatta. A prédikációban elhangzott egy mondat: „2007 Gerhardt Pál-émlékév lesz, születésének négyszázadik évfordulóját ünnepeljük! Kérem, hogy egyházunk gyülekezetei és intézményei méltóképpen emlékezzenek meg erről az eseményről.”**

Mondhatjuk, hogy e rádiós ígéhirdetés „következménye” volt az Aszódon megrendezett Paul Gerhardt-énekverseny, amelyen a Magyarországi Evangélikus Egyház kilenc oktatási intézményéből mintegy ötven diák vett részt.

A kiírás szerint a szervezők az evangélikus középiskolák tanulóiból, illetve az általános iskolák felső tagozatosából álló háromfős csapatok jelentkezését várták; az egyik csapatnak indulnia kellett az énekversenyen.

A rendezvény nyitányaként a versenyzők és az őket kísérő iskolalelkészek, énektanárok együtt csendesedtek el a gimnázium dísztermében Simon Attila áhítatán. Az iskolalelkész kiemelte, hogy a verseny nemcsak egy letűnt kor embereihez való kirándulás, hanem egyben találkozás is: találkozási pont a múlttal, egymással és Jézus Krisztussal.

Az áhítat után dr. Roncz Béla igazgató köszöntötte az egybegyűlteket, majd kezdetét vette az énekesek egyéni versenye. Minden indulónak két szabadon választott énekkel kellett előadnia Paul Gerhardt *Evangélikus énekeskönyvének* megtalálható énekei közül a Szebik Imréné elnök, illetve Fabiny Tamás és Mekis Ádám tagok alkotta zsűri előtt.

A versenyzők színre lépését Fabiny Tamás előadása követte. A püspök kijelentette: minden tisztelete azoké a tanároké, lelkészeké, akik felkészítették a gyerekeket. Az egyházi iskolák igazi kincse lehet – fejtette ki továbbá –, ha a hittan- és az énekóra összekapcsolódik. Éppúgy, mint a templom és az iskola, mely Aszódon tényleg egy karnyújtásra van egymástól. Kiemelte továbbá, hogy

Paul Gerhardt énekeiből sokan kaptak vigasztalást életük határhelyezeteiben – gondoljunk csak *Bonhoefferre* vagy *Albert Schweitzerre* –, épp ezért az énekköltőnek méltó helye van *Luther* és *Bach* mellett.

Az előadás után a csapatversenyek következtek. Két-két kategóriában tizenöt, egyenként háromfős csapat küzdött meg egymással. Az énekeszerző hányatott sorsát, életének egy-egy mozzanatát felidéző szituációs játékok, illetve az írásbeli feladatok, tesztkérdések megoldása során kitűnt a diákok felkészültsége, kreativitása.

E sorok írójának kérdésére Zászkaliczky Pál nyugalmazott lelkész mint a délutáni csapatversenyt értékelő egyik zsűri tagja kiemelte: az énekeskönyvi énekek sokkal közelebb kerülnek a fiatalokhoz, ha megismerik keletkezésük hátterét és az író, énekeszerző indítatá-

sát. Szebik Imréné pedig úgy nyilatkozott, hogy mindenki győztesen tér haza a versenyről. Győztesen, mert ez a fajta időutazás felfrissítette a gyerekeket és mindazokat, akik eljöttek. A zene szépségének, a csaknem négyszáz éves dalmakomnak ma is van üzenetük. Egyházunkban az éneklésnek nemcsak múltja van – fejtette ki –, hanem jövője is. Erre méltó bizonyíték volt az éneklési szerető fiatalok serege és az egyetlen fiú résztvevő, Papp Attila ötödik osztályos nyíregyházi versenyző mosolya, jókedve.

A verseny a díjtadóval, majd úti adással zárult.

A helyezettek névsora megtalálható a <http://eszak.lutheran.hu> internetes oldalon. ■ CZÖNDÖR ISTVÁN

■ BOGDÁNYI GÁBOR

Mindenféle lehet hallani az uniós pályázatok révén elnyerhető források nagyságáról, a nap mint nap meghirdetett pályázatok, melyeken egyházak is részt vehetnek. Legutóbb az evangélikus iskolák tanárainak tartott pályázati tanfolyam keretében hallgathattuk meg dr. Szabó Zoltánnak, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) vezető programmenedzserének előadását *Egyházak és egyházi iskolák pályázati lehetőségei a 2007-2013 közötti időszakban* címmel.

Az előadás előzménye az egyházban csaknem egy éve tartó felkészülési folyamat volt, melyről talán keveset lehetett olvasni, holott a háttérben fontos előkészítő munka folyt. Erről szeretnék beszámolni az Országos Egyházi Iroda pályázati ügyekkel megbízott munkatársaként.

Az evangélikus egyházban – mint a történelmi egyházakban általában – nem volt gyakorlata a szisztematikus pályázati felkészülésnek. Sokkal inkább az ad hoc pályázás és a pillanatnyi döntések határozták meg a munkánkat mind országos, mind helyi szinten. A változtatáshoz külső indíttatásra volt szükség: egy évvel ezelőtt került sor a történelmi egyházak vezetőinek és *Bajnai Gordon* kormánybiztosnak a találkozására, mely elindította a Nemzeti Fe-

lesztési Ügynökség és az egyházak közötti partnerségi együttműködést.

Az eltelt év során folyamatos volt a kapcsolattartás az NFÜ képviselőjével, dr. Szabó Zoltánnal, akitől napi szinten kaptunk friss információkat az Új Magyarország fejlesztési terv (ÚMFT) operatív programjairól, akcióterveiről és pályázati kiírásairól. Ezeket az anyagokat – sokszor a református szakértőkkel közösen – véleményeztük; változtatásokra vonatkozó kéréseink beépültek a tervezetekbe. Ezzel párhuzamosan az Oktatási és Kulturális Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkársága is szervezett egyeztetéseket – többek között az Új Magyarország vidékfejlesztési programmal kapcsolatban, melyből a kistéleplések templomainak, településközpontjainak, vidéki táborhelyeknek a felújítására nyerhetők majd források 2008-tól.

Az egyeztetési folyamat gyümölcsei közé tartozik például, hogy az országos fenn tartású egyházi oktatási intézmények (elsősorban középiskolák) is jogosultak indulni a nemrég közzétett, a közoktatási intézmények fejlesztését célzó pályázaton. Az uniós logika eredetileg nem engedte volna meg az idegen tulajdonon végzett

fejlesztést egy másik régióban, de a nyár folyamán az NFÜ és a VÁTI Kht. részéről megtalálták a megoldást a problémára.

Egyházi szempontból az ÚMFT keretében *pályázható források legnagyobb esélyesei az oktatási intézmények*, hiszen a *Társadalmi megújulás, a Társadalmi infrastruktúra* operatív program és a *regionális operatív programok (ROP)* keretében nagyon sokféle kiírás lesz, melyek lehetőséget adnak az iskolák, óvodák és kollégiumok számára infrastrukturális és tartalmi fejlesztésekre.

Ebből adódóan már idén tavasszal – jóval a pályázatok kiírása előtt – több fórumon is közreadtuk az erről szóló információkat az evangélikus oktatási intézmények vezetőinek. Az előkészítést össze a iskolák tanárai számára rendezett, *Pályázati és projektmenedzsmint-ismertetek* című ötvenórás tanfolyam követte, melyről lapunk előző számában adtunk hírt.

A képzés célja a hagyományos pályázati logikával való szakítás volt, azaz hogy ne egy-egy pályázati kiírásra készüljünk, hanem céltudatosan alakítsuk ki fejlesztési stratégiánkat: saját intézményünk, tevékenységünk elemzése és a problémafeltárás után határozzuk meg a fejlesztés irányait, azonosítsuk és professzionális

módszertan szerint dolgozzuk fel, készítsük elő a projekteket. A projektfejlesztés módszertana alapján jól megalapozott, átgondolt projekttervek készíthetők el, melyeket egy-egy pályázati kiírásra adaptálva sokkal jobb anyagokat lehet beadni, mint ad hoc pályázati rohammunkában. A képzés foglalkozott a projektek lebonyolításával, a szakmai partnerek (pályázatról) kiválasztásával és az eredmények megfelelő kommunikációjával is.

Az evangélikus egyház jövőbeli sikeres pályázati szereplése szempontjából kulcsfontosságú, hogy minél többen részt vegyenek a fent leírt képzéshez hasonló alkalmakon – nemcsak az iskolák, hanem a gyülekezetek részéről is. Ilyen képzésre korábban egyetlen alkalommal, 2005-ben került sor a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület szervezésében. Az országos presbitérium szeptemberi döntése alapján lehetőleg nyílik arra, hogy a közeljövőben az iskolákéhoz hasonló képzéseket indíthassunk gyülekezetek számára is.

A képzésekre építve szeretnénk kialakítani egy országos projekt-előkészítő hálózatot azokból, akik értik az uniós pályázatok formanyelvét, és tisztában vannak a projektfejlesztés módszertanával. E hálózatot

folyamatosan el szeretnénk látni információkkal az Országos Egyházi Iroda részéről, és támogatni kívánjuk munkájukat. Mindezt segíti a hamarosan elkészülő pályázati honlap, mely módszertani anyagokat és egyházi szervezeteknek szóló aktuális pályázati kiírásokat tartalmaz majd.

Idén tavasszal a lelkészek között elindítottuk a fejlesztési projektekre vonatkozó ötletek összegyűjtését. Mivel az elképzelések nagy része ingatlanberuházásokkal – új építésekkel és felújításokkal – kapcsolatos, megkezdjük az országos evangélikus ingatlankataszter elkészítését (jelenleg 75%-ban van készen). Remélhetőleg az év végére teljes lesz az evangélikus ingatlanvagyonról szóló átfogó nyilvántartás.

A Magyarországi Evangélikus Egyházban zajló fejlesztések összehangolása végett elengedhetetlen egy, az egész egyházat átfogó, hosszú távú fejlesztési stratégia kidolgozása. A stratégiának konszenzuson kell nyugodnia, tervezetet az egyházban folytatott széles körű vita után lehet majd véglegesíteni.

Kezdeményezésem alapján a stratégia elkészítésére idén tavasszal adott megbízást egyházunk zsinata; a munka irányítását Pröhle Gergely országos felügyelő, Fabiny Tamás püspök és Korányi András zsinati alelnök kezébe helyezte. Stratégiakészítésről szóló híradásukat a következő hetekben közöljük lapunk hasábjain.

► Az idei kórházi lelkigondozói konferenciát a Csillebércei Szabadidő- és Ifjúsági Központban rendeztük meg szeptember 14–15-én. Mintegy negyven-ötven fő vett részt a programon. A budapestiek mellett az ország különböző részeiből – például Székesfehérvárról, Békéscsabáról, Kiskunhalasról – is érkeztek önkéntes lelkigondozók, érdeklődők. A sok ismerős, régi arc mellett találkozhattunk olyanokkal is, akik most jöttek először közösségünkbe, hogy bekapcsolódjanak a lelkigondozói szolgálat munkájába, vagy meghallgassanak egy-egy előadást. Az előadásokon kívül áhítatok, meditációk, közös beszélgetések gazdagították a programot. Péntek este Szabó Barbara orgonaművész lélekemelő, színvonalas orgonakoncerttel ajándékozta meg a jelenlévőket.

„Azt nem jól tetted”

Gondolt már arra a tisztelt olvasó, hogy egy ártatlan mondat vagy egy olyan szó, amelyet mi ártatlannak, egyszerű véleménynyilvánításnak számunk, mennyi kárt okozhat a másik emberben? „Azt nem jól tetted...” Gondolt már arra, hogy az ehhez hasonló mondatok akár öngyilkossághoz is vezethetnek?

Feltette-e már a tisztelt evangélikus keresztény olvasó magának azt a kérdést, hogy mennyi előítéletet szívott az anyatejje magába? Szeretné-e a tisztelt olvasó, ha a munkatársa roma származású lenne? Szeretné-e, ha a családtagjai között egy roma származású személy lenne, ha netán a lánya egy roma férfinak menne feleségül? Szeretné-e a tisztelt olvasó, hogy az unokája roma legyen?

Tudom, ezek a kérdések sokkolóak. Ha lehet, megkerüljük a választ. Aki azonban részt vett ősszel a kórházi lelkigondozói konferencián, annak muszáj volt felelnie. Berényi Tünde és Kovács Márta mentálhigiénés szakemberek az előtételtől tartott előadásukban szembesítettek minket az igazsággal: hiába vélekedünk úgy magunkról, hogy az átlagnál kevesebb előítélet él bennünk, bizonyos csoportokkal, nemzetekkel, nemzetségekkel, etnikai kisebbségekkel mégsem akarunk közeli kapcsolatba kerülni.

Mire vagyunk képesek részrehajlásunkban? Hogyan működik az előítélet a mindennapi életben? Mivel kell megküzdenuk azoknak az embereknek, akiket hajuk, bőrük színe, szexuális beállítottságuk miatt hátrányosan megkülönböztetünk? Erről szól Jane Elliott Kékszeműek című filmje. Jane Elliott Martin Luther King halálának okát akarta elmagyarázni harmadikos osztályának. Fehér bőrű keresztény gyermekeknek. Ahhoz, hogy a gyerekek megértsek, mi ellen küzdött a fekete bőrű lelkész, az asszony egy játékot talált ki. Egy nap azt mondta a gyerekeknek, hogy a kék szeműek okosabbak, tisztábbak, kedvesebbek, segítőkészebbek, mint barna szemű, buta társaik, akik ráadásul büdösek is. A barna szeműek megkülönböztetett bánásmódban részesültek, gallért kellett viselniük, nem játszhattak azokkal a játékokkal, nem használhatták ugyanazt a mosdót, mint kék szemű társaik. Másnap elmondta az osztályának, hogy tévedett, és a barna szeműek jobbak és okosabbak. A barna szemű gyerekek örömmel adták át a kék szemű társaiknak a megkülönböztetés látványos jelét, a gallért. A gyerekek így saját bőrükön tapasztalták meg, mit jelent az, ha valakit csupán a szeme színe miatt különböztetünk meg. Elliott filmjében ugyanezt a játékot felnőttekkel játszatta le. Megdöbbentő volt látni, hogyan lehet embereket úgy megszegyéníteni, hogy sírásra fakadnak megaláztatásukban.

Megdöbbentő volt, hogy ez nem csupán film, hanem a mindennapi valóság. Megdöbbentő volt hallani, hogy amikor azt kérdik a tízennyolc éves, szép, fiatal roma suhancról, miként keveredhetett olyan rossz társaságba, hogy most rablásért ítélik el, akkor azt válaszolja: „Én vagyok a rossz társaság.” Tudomásul kell vennünk, hogyha valakit felcinkézünk valamilyen rossz tulajdonsággal, akkor az olyanná is válik, megvalósítja elvárásainkat.

Az előadás és az azt követő beszélgetés közel sem vezetett el a megoldáshoz. De valami elindult bennünk. Egyvalamit én is jól az eszembe véstem, hogy ne mondjam senkinek: „Azt nem jól tetted.” Most gyakorlom, hogy megértsem a másik ember motivációit, hogy észrevegyem, mi vezetett ahhoz a tettehez, amelyre oly könnyen rámondom: „Azt nem jól tetted.” Már hallom Jézus mondatát: „Ne ítélj, hogy ne ítéltesz!”

HEINEMANN ILDIKÓ

A Kórházi Lelkigondozás

A szeretet útján kommunikálni

A kórházi lelkigondozók konferenciájának résztvevői Csókay András idegebésszel beszélgettek

► Csókay Andrást nem azért hívtuk meg konferenciánkra előadónak, mert szakmájában egészen újszerű eredményeket ért el, s ezzel kicsit sikerült megosztania az orvostársadalmat. Nem is azért, mert a közelmúltban rangos elismerést, Prima Primiissima díjat kapott. Azért hívtuk el, mert úgy tudtuk róla, hogy orvosi hivatását hívó keresztényként végzi, s erről a meggyőződéséről szívesen beszél akár nagyobb fórumok előtt is. Csókay doktor eljött közénk, és kedvességével, közvetlenségével elvarázsolta bennünket. Mesélt saját életútjáról, a hosszú és megpróbáltatásokkal tarkított útról, amelyen negyvenkét éves korára végre visszatálhatott gyermekkorra hitéhez. Hallhattunk tőle szakmai újításainak lényegéről, a magyar egészségügy mai helyzetéről. Meglepő őszinteséggel és nyíltsággal beszélt az életében adódó problémákról, nehézségekről és arról, hogy keresztényként miként próbál megbirkózni mindezekkel. Nem tudományos előadást tartott. Talán épp ezért nyíltak meg közülünk sokan, s osztották meg egymással lelkigondozói munkájuk közben felmerült élményeiket. Az előadás után szinte észrevétlenül egy beszélgető közösséggé alakultunk át, amelyben sorstársak és testvérek is voltunk, nem csak vitapartnerek. Sőt azok legkevésbé. Így töltöttük együtt a délelőttöt.

Itt: Egyszer az osztályra érkeve megláttam egy paravánokkal körbekerített ágyat, s kérdeztem a nővértől: „Ő kicsoda?” „Vele nem tudsz kezdeni semmit – felelte –, mert ő agyhalott. De ha gondold, menj be hozzá.” Egy kicsit szégyelltem is magam, amiért egy erőszakoskodom, de bementem, odahajoltam az arcához, megfogtam a kezét, próbáltam beszélni hozzá. Mondogattam neki, hogy várják őt, imádkoztam a fölébe. Jó fél óra álltam ott, amikor egyszer csak megláttam, hogy könnyezik a szeme. Annyira megrökönyödtem, hogy én is elkezdtem sírni. Behívtam a nővért, alig akart hinni a szemének. Azóta így hívunk azon az osztályon: „aki megríkítja a halottakat”...

CSÓKAY ANDRÁS: Valóban létezik olyan, hogy agyhalottnak nyilvánítunk valakit, és mégis így reagál, és ez nagyon jó példa. Egy alkalommal én is megmentettem valakit; az illető nem halt meg a koponyaúri nyomás következtében, ami miatt szinte mindenki meghal, de agyhalott maradt. Sőt még most is él; hét éve már ennek. Nagyon sokat gondolkoztam ezen. Felhívtam a nagybátyámat, aki jezsuita atya, és megkérdeztem tőle, hogy van-e ennek valami értelme. Ő azt mondta: ahol van szeretetadás, annak a létnek van értelme. Később megtapasztaltam, hogy kómások ágya felett családi kapcsolatok állnak helyre, tehát a kómás beteg léte tud gyógyítani, szeretetet átadni.

A szeretetre nyitott emberi személy reprezentációja teljesen független az emberi agytól. Az az agyhalott ember nem a szavakat, a mondatokat, hanem a

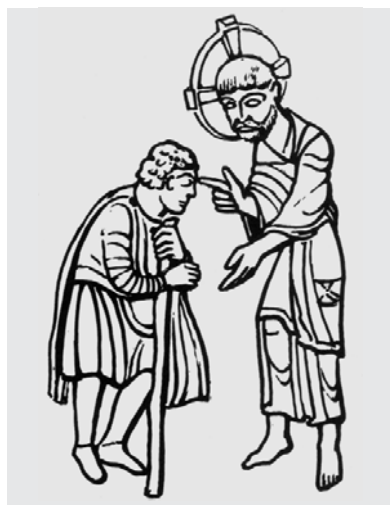
szeretetet érezte meg. Ahogy a félelem, majd a stressz hat az immunrendszerre, úgy a szeretet is hatással van a kómás betegre. Ez a kijelentés még természettudományos értelemben is megállja a helyét. A bibliai Lázár teológiailag még nem volt halott, hiszen Krisztus feltámasztotta. Szeretettől támadt fel.

ÉVA: Egy idős lelkész kérdezte meg tőlem, hogy miképp lehet a haldoklók mellett a szeretet is hatással van a kómás betegre. Ez a kijelentés még természettudományos értelemben is megállja a helyét. A bibliai Lázár teológiailag még nem volt halott, hiszen Krisztus feltámasztotta. Szeretettől támadt fel.

MARIKA: Édesanyám haldoklását kísértük végig. A testvéreimmel elhoztuk őt a kórházból, és együtt voltunk vele. Még három napig élt. Ott feküdt mozdulatlanul, csak lélegzett éppen, a szeme sem volt nyitva. Második nap elhívtuk a plébánost. Amikor megjött, édesanyánk kinyitotta a szemét, meggyónt, megáldozott, utána – amikor újra behívtak miniket – velünk együtt mondta a Miatyánkot. Ahogy elment a pap, édesanyánk visszakérült a korábbi állapotába, és másnap meg is halt. Annyira csodálatos volt, hogy előzőleg semmire nem reagált, de arra az időre mintha visszajött volna.

CSÓKAY ANDRÁS: Ezzel kapcsolatban hadd mondjak el egy saját élményt. Fiatal

orvos voltam, még nem fordultam Isten felé. A viziten a főorvos csipkedte, szurkálta a kómás beteget, hogy megtudja, javult-e valamit az állapota. A legfájdalmasabb, legérzékenyebb helyekre szúrta ilyenkor. Sehol semmi reakció. Miután a vizit lement, az ott levő nővér újra odahívott. A nevén szólította, simogatta a beteget, szölongatta nagy szeretettel. Hogy tetszik lenni, kérdezte, amikor az kinyitotta a szemét. A beteg csak intett: köszönöm, megvagyok. A tudományak ellenállt, de a szeretetnek nem...

Jézus meggyógyít egy vakot – jelenet a hildesheimi Bernhard-ozslopról 1020 körül

MÁRIA: Szomorú szívvel tapasztalom, hogy a súlyos betegekhez nem hozzák el a gyerekeket a hozzátartozók. Még az unokákat sem. Mindig azt mondják: megijedhetnek a gyerekek a beteg látványától. Ezt nagy hibának tartom, mert ezek a mostani fiatalok borzasztóan fognak szenvedni, amikor a halál közelébe kerülnek, hiszen egyáltalán nem szoktak hozzá, még a temetésekhez sem. Amikor gyerek voltam, kivettek a nagyapám temetésére, és ugyan nem sokat értettem abból, ami ott elhangzott, de éreztem, hogy az valahogy természetes, és az élethez tartozik.

CSÓKAY ANDRÁS: Azt mondta egyszer egy hat éves lány a két éves öcsikéjének: „Mesélj nekem a mennyországáról, mert kezdem elfelejteni, milyen.” Valóban, ez egy tudott dolog, hogy két-három éves koráig a gyermek Isten-kapcsolata közvetlen. Bizony, mi „kiverjük” belőle. Az is köztudott, hogy a gyerekek nem félnek a haláltól. A tumoros gyerekek az onkológián esetleg aggódnak azért, hogy mi lesz a legó-

jával, ha meghal, de nem fél a haláltól, mert jóval erősebb Isten-kapcsolata van.

EGY DIAKONISSZA TESTVÉR: Nagyon megindított a szeretet közvetítő ereje. Négy éve látogatunk daganatos betegeket. Bolla Árpád lelkész úr indítására jött a gondolat, hogy kezdjük el. Azt az ötletet kaptuk az Úristentől, hogy vigyünk igét is. Isten igéjére, amellyel kapcsolatban azt az ígéretet kaptuk, hogy nem tér vissza hozzá üresen, megnyílnak olyan lelkek is, akikről nem gondoltuk volna.

Én személy szerint nagyon sok szorongáson megyek át a látogatások előtt. Ahogy a liftbe belépünk, még ott is azért szoktunk imádkozni, hogy a Szentlélek adjon nekünk erőt. Aztán vannak olyan élmények, hogy az ember nagyon megajándékozottan megy el a kórházból. Ajándék tud lenni számomra ez a szolgálat.

MÁRIA: Kudarok mindig voltak és lesznek is... Én is jártam úgy, hogy egy harminc-egynéhány éves fiatalembernek nem tudtam elmondani, amit szerettem volna. Még a saját gyerekét se engedte a maga közelébe. Bejött a gyerek, ő meg ordított vele: „Menj ki, nem akarlak látni!” Szerettem volna meggyőzni, hogy legalább a gyereket és az anyját engedje magához. Nagyon nehezen ment el. Szerettem volna segíteni, és mégsem tudtam. Imádkoztam, ezt tudtam tenni.

JUTKA: Nemcsak az imádság, a szó beszél a szeretetről, hanem a cselekedetek is. Megtörtént, hogy mentünk a lelkésszel úrvacsorát osztani, és amíg én tisztába tettem a beteget, a lelkész fát vágott, és csak utána következett az úrvacsora. Szerintem nagyobb prédikáció volt ez az egész, mint egy nagyünnepi istentiszteleten.

CSÓKAY ANDRÁS: Teréz anyja azt mondta, hogy a szeretet számára cselekvést jelent. Milyen nagy dolog, ha egy ápolónő lelkigondozó is tud lenni!

IRÉN: Fontos emberek lenni ezen a világon, hordozni az emberséget és az istenképűséget és Krisztust továbbadni! A kudarok ellenére is. Hiszen minden töredékes. Nem tudok mást tenni a kudarcaimmal, csak továbbadni őket Krisztusnak.

CSÓKAY ANDRÁS: Itt van ez a lap, Teréz anyja ruhájából van egy darab rajta. Az van ráírva: a csend gyümölcse az ima, az imádság gyümölcse a hit, a hit gyümölcse a szeretet, a szeretet gyümölcse a szolgálat, a szolgálat gyümölcse a béke. Hogyan tanulhatok meg imádkozni? Az imádság által...

Lejegyezte: BALOGH ÉVA

Egy ismerős arc

Missura Tiborné, Marika már régóta rendszeres résztvevője összejeveleinknek. A kelenföldi gyülekezetben végez önkéntes beteglátogatói szolgálatot, és másokat is igyekszik bevonni ebbe a munkába. Szeptemberi konferenciánkra is öt-hat új érdeklődőt hozott magával.

– Hogyan működik az önkéntes látogatói csoport munkája Kelenföldön?

– A református és a baptista beteglátogatókkal közösen, illetve egymás közt beosztva végesszük a látogatói szolgálatot a kerület kórházaiban. A kórházi istentiszteleteket is az említett felekezet lelkészei tartják felváltva heti rendszerességgel. Ezekben az aznapi látogatók-hívogatók is részt vesznek. Így mi a kerületi csoport tagjaival is rendszeresen találkozunk. Az önkéntes segítők között vannak egészségügyi képzéssel rendelkezők, nyugdíjas lelkészek, tanárok s más hivatásból érkezők is; többségükben nyugdíjasok.

– Egy egészen személyes kérdés: mi motiválja, hogy ezt a munkát végezze, miért csinálja?

– Ez a hivatásom is, ápolónői képesítésem van. Mindig közel állt hozzám az idősekkel, betegekkel való foglalkozás, szívesen végeztem. Az egészségügyből aztán átpártoltam az egyházi diakónia területére. Láttam, hogy a gyülekezetben is szükség van segítségre. Szerettem vol-

na tenni valamit azért, hogy létrejöhessen ez a kör. Először néhányan kezdtük, aztán próbáltam másokat is megnyerni a dolognak. Most nyolcan vagyunk, és hála Istennek, ez a kis csapat lelkesen végzi ezt a munkát.

HONTI IRÉN

Gondozói Szolgálat melléklete

Írták és szerkesztették a Kórházi Lelkigondozói Szolgálat munkatársai

A karizmatikus Jézus kapcsolatai

Előadónk, Takácsné Kovácsné Zelma teológiai tanár, nyugalmazott evangélikus lelkész együtt érkezett Balogh Éva kolléganőmmel Csillebércre. Így már az előadás előtt is lehetőségünk adódott, hogy néhány személyes, baráti szót váltsunk vele. Kedves percek voltak ezek, hiszen többen már régóta ismerjük őt. Sőt a gyülekezés közben még arra is volt időnk, hogy a természetben, kissé távol a nagyváros zajától élvezzük a testet-lelket melengető, csodás őszi napsütést.

Érdeklődve vártuk „Zelma néni” előadását. Többen csak emiatt utaztak vidékről a fővárosba. Akik akár csak egyszer is hallották beszélni, szívesen hallgatják őt, hiszen páratlan módon képes közel hozni Jézus személyét. Amit mond, abból nemcsak a tudás, a szakmai igényesség hallható ki, hanem érezhető személyes meggyőződése, hitelessége is.

Tanítványként tudom, hogy előadónk specialitása a Jézus-kutatás, a történelmi Jézus személyének bemutatása. Ez egyébként a teológián belül egy külön kutatási ág. A kutatási anyagok, amelyekből merít, amelyeket felhasznál, igen színvonalasak, érdekesek, szemléletesek. Takácsné Kovácsné Zelma célja, hogy amit elmond, legyen könnyen befogadható, praktikus, alkalmazható, jól használható az életben.

Jézus Krisztusról már sokat hallottunk, olvastunk, de a mostani előadásban egy új, más képet is kaptunk róla. Az előadó Jézus történelmi személyét, emberi oldalát mutatta be kapcsolatainak tükrében. Úgy hallottunk Jézusról, mint aki ember volt az emberek között, kortárs a kortársak között. Az egyházban fontos arról beszélni – mondotta előadónk –, ki is volt valójában az a Jézus, aki Palesztinában élt, tanított és gyógyított; mit mondott, mi volt a terve, milyen volt a kapcsolata az emberekkel. „Jézus, akit szeretnék megjeleníteni, az emberiség mintája, prototípusa, olyan ember, amilyennek Isten álmodta az embert” – fogalmazott az előadó.

Az előadás egyik legfőbb és legérdekesebb gondolata az volt Jézusra vonatkozóan, hogy ő karizmatikus személyiség volt. Ez az, amit ma a történelmi kutatók a lehangsúlyosabbnak tartanak Jézus jellemzésével kapcsolatban. Tovább folytatva a gondolatot elgondolkodtató szavakat hallottunk erről: „A karizmatikus olyan ember, akinek úgy van vonzó- és hatóereje, hogy ehhez nincs rangja, pozíciója, státusa, hatalma, vagyona. Nem azért vonzódnak hozzá, amije van, hanem a személye miatt, aki ő maga. Nagy különbség van a között, hogy »mim van«, és hogy »ki vagyok«. A

karizmatikus emberben belül van egy olyan erő, amely kisugárzik, ami hatást gyakorol, ami vonz; a jelenléte arra ösztönöz, hogy mellette maradjak” – mondta Takácsné Kovácsné Zelma.

Ennek a gondolatnak a kifejtése számunkra, akik kórházban végezzük szolgálatainkat, felettébb tanulságos volt. Még egy idézet az előadásból: „A karizmatikus nem csupán azt jelenti, hogy úgy általában tud bánni az emberekkel, hanem hogy mindig pontosan, tévedés nélkül, melléfogás nélkül azt teszi, azt mondja, amit abban a helyzetben, azzal a szemlélyel tenni kell, amit éppen akkor és ott neki mondani kell. Belül van egy olyan isteni sugallata, hogy képes nagyon jól megérezni az adott szituációt és azt adni, amire a másoknak igazán szüksége van.”

A továbbiakban még történeteken keresztül is hallottunk arról, hogy a karizmatikus Jézusnak milyen volt a kapcsolata tanítványi körével, a különböző vallási csoportokkal, illetve női követőivel.

Az előadás után tanulságos, élénk beszélgetés hangzott el a témával kapcsolatban. Többen személyesen is kifejezték köszönetüket a hallottakért.

Akit érdekel a teljes előadás hanganyaga, a kórházmisszió munkatársaitól megrendelheti.

■ – HONTI –

A teremtés fátyla alatt

► **A szeptemberi konferencián ismertem meg Mittermayer Ferencné, Ilt. Akkor keveset tudtam meg róla. Csak annyit, amennyit a konferencia résztvevőinek is elmondott. Története haldoklókról és a halálközeli élményekről szóltak. Már akkor feltűnt különös szakértelme és az, hogy minden előadás iránt érdeklődik. Újabb találkozásunk hétfőre esett. A konyhájában üldögéltem, és a kávéját ittam. A kíváncsiság vitt el hozzám. Az, hogy megtudjam, hogy jut eszébe valakinek, hogy a szabad idejében betegeket látogasson az Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet kórtérmeiben.**

– Negyvenkilenc éves voltam, amikor meghalt a férjem. Hirtelen egyedül maradtam. Azt gondoltam, hogy az életem értelmét az adhatná meg újra, ha egy gyermeket fogadnék magamhoz. Hamar kiderült azonban, hogy ez az út járhatatlan a számomra. Kísérletem kudarcba fulladt, még inkább úgy éreztem, hogy értelmetlen élnem. Ekkor kerültem a Bulányi György nevéhez köthető Bokor közösségbe. Az egyik összejövetelükön megismerkedtem egy asszonnyal, aki meghívott a kórházi önkéntesek lelki-gondozói szolgálatához – amely akkor alakult –, hogy látogassak betegeket.

Debrecei Károly István volt a vezetőnk. Elvégeztem a hospice-tanfolyamot, a klinikai lelki-gondozói, a vöröskeresztes otthonápolási tanfolyamot. Tíz éve vagyok önkéntes beteglátogató. Félek a haláltól, ezért látogatok betegeket, hogy szembemézzek vele.

– Miért fél a haláltól?
– A bizonytalanságtól félek, nem tudom, mi lesz velem. Borzadással tölt el, amikor megszűnik az élet.

– Tíz év hosszú idő. Sok ágy mellett állha-

tott meg, több haldokló kezét foghatta meg. Segítettek nekik abban, hogy megbarátkozzon a halállal?

– A halál most is ugyanaz maradt a számomra. Sok embert láttam elmenni, volt, aki szépen ment el, volt, aki nagyon nehezen, feszültséggel, kínlóddva, fájdalommal. A magam számára úgy fogalmazom meg, hogy mindenki azt éli meg, amit hisz, és úgy megy el, ahogy hisz.

– Ha ennyi borzalmat, szenvedést lát, mégis mi az öröm az ön számára ebben a szolgálatban?

– Az az öröm, hogy azt hiszem, én adok, és végül minden esetben kiderül, hogy én kapok... Nem a betegeknek van szükségük rám – meghalnak nélkülük is –, hanem nekem van szükségem rájuk.

– Mi jelenti a nehézséget ebben a munkában?

– Amikor reggel fel kell kelni, és semmi kedvem bemenni a kórházba. Néha azt gondolom, minek megyek. Útközben meggyőzőm magam, hogy mi van akkor a vállalással. Talán jobb lesz otthon ülni? Amikor azonban hazafelé tartok, tudom, hiszem, hogy volt értelme bemenni. A másik nehézség az, hogy nem tudom megoldani a betegek problémáját, hiába adnék tanácsot, az én megoldásom nem az övék. A betegek és az egészségügyi dolgozók közötti feszültség is sok nehézséget teremt. Nekem pártatlannak kell maradnom.

– Hogy került az evangélikus konferenciára, és mi a vonzó ezekben az alkalmakban?

– Bolla Árpád hívott két évvel ezelőtt először az evangélikus összejövetelekre. Mindig nagy kíváncsisággal megyek, érdekel, mit hoz a másik ember, meggyőződésem, hogy mindenkitől lehet tanulni.

Megiszom a kávé, készülődöm. Útravalóul elkérek egy kis füzetest. Ili vonakodva adja oda. Címe: *A teremtés fátyla alatt*. Rövid történetek haldoklókkal való találkozásokról. Ili története. Az alapítvány gondozásában jelent meg. Címét egy régi, édesanyjától kapott könyv ihlette, amelyik a szent meg a rajongója kapcsolatát meséli el. Amikor a szent, a hercegnő megbetegedett, a rajongó, egy gróf azt mondta a hercegnőnek: „Isten fátylát teszem föléd, hogy ne fájjon annyira a szenvedés.”

Igen, jó lenne, ha a teremtés fátyla alatt elcsitulna minden szenvedés.

■ – HEINEMANN –

„Minden pillanat ajándék”

► **A csillebérci konferencián a komoly, idősebb hölgyek között már az első nap feltűnt egy mosolygós fiatalember. Szemmel láthatólag nagy érdeklődéssel kísérte végig az előadásokat, sőt a közben felmerülő műszaki akadályok elhárításában is készségesen segített. A második napon együtt ebédeltünk, így megismerhettem egy kicsit közelebbről. Telefonszámot, e-mail címet cseréltünk. Fodor Dániel másodéves főiskolai hallgatóval, a kiskunhalasi gyülekezet kántorával a világhálón „beszélgettünk” egymással.**

– Először láttam önt a munkatársaink számára szervezett konferencián. Hogy érezte magát, milyenek voltak a benyomásai?

– Hihetetlenül jól éreztem magam. Az eredeti terv szerint csak az első nap első előadásán vettem volna részt, de olyan barátságos volt a légkör, úgy felcsigáztak az előadások, hogy maradtam a második napon is. Zelma néni előadása nagyon tetszett, bár a hallgatóság körében megosztottak a vélemények. Nem a minőségéről, hanem a témájáról, hiszen olyan kérdéskört feszegetett több ponton is, amely egyházunkban – amennyire én látom – tabu. Fantasztikus volt olyan emberekkel találkozni, akik arra tették fel az életüket, hogy a tényleg rászorulókon segítsenek. Az is rengeteget jelentett, hogy ezek a lelki segítők öszintén tudtak beszélni tapasztalataikról, és érzelmeiket nem rejtették véka alá. Sokat formált rajtam az a két nap. Köszönöm a lehetőséget, így utólag is.

– Lelkésztől úgy tudom, hogy kórházlelkéssé munkájában másokkal együtt ön is részt vesz. Pontosan milyen szolgálatot végez és mióta?

– Karácsonykor egy kisebb ifjúsági csapattal el szoktunk látogatni a kórházba. Ahová csak tudunk, bemelegyünk, de a gyerekosztály a legfontosabb. Oda mindig megyünk, és énekelünk is. Vigigisétálunk a kórtermekben, és látjuk, hogy mennyi ember ünnepli a karácsonyt egyedül, szenvedve... Mi

próbálunk kedveskedni nekik, beszélgetni velük.

Ez tehát nem rendszeres szolgálat, de nagyon szeretjük, azt is mondhatom, már része a karácsonyunknak. Az első emlékem elég régi, talán hetedikes vagy nyolcadikos lehettem, amikor először mentünk a pszichiátriára. Aztán néhány év kimaradt; az utóbbi három-négy karácsonykor azonban mindig mentünk.

Az ünnep előtt pár héttel összeülünk, képeslapokat készítünk, gondolatokat írunk rájuk, és szétosztjuk őket.

– Változtat-e, változtatott-e önön valamit ez a szolgálat?

– Persze! Bár nem voltam még igazán mély vízben, a szolgálat minden egyes pillanata érzelmileg annyira hatott rám, hogy nem is tudom kifejezni. Nagyon intenzívek voltak a beszélgetések. Most nagyon költői leszek: minden egyes mondat egyszerre fáj és egyszerre okozott megkönnyebbülést. Azért fáj, mert láttam egy ember szenvedését, amihez nem vagyok hozzászokva. Volt, amikor nem is lehetett mit mondani. Voltunk egy hölgnél, aki nagyon megszenvedte, hogy elvesztette a lábát. Nem éreztem úgy, hogy bármit is mondhatnék neki,

ezért csak megöleltem. Ha mást nem tehettem is, annyit tudtam segíteni, hogy vele voltam.

– Színtén a lelkésztől tudom, hogy gyerekkorától kezdve jár gyülekezeti alkalmakra, ráadásul ez a saját döntése volt. Mit jelent az ön számára a templomba járás és az, hogy gyülekezetbe tartozik?

– Nem mondanám, hogy teljes mértékben az én döntésem volt. Kellett az a szülői kezdő lökés, amely után már nem álltam meg, és most már mondhatom, hogy szeretek oda tartozni. Nyolcéves koromban keresztelek meg, attól kezdve jártam hittanra. Néha még istentiszteletra is, bár azt nem szerettem, mert akkor még hosszúnak tűnt. Aztán én lettem a kántor; akkor már nem volt unalmas, hiszen mindig izgultam, hogy mikor mit kell játszani. A templomba járás azóta nem motorikus művelet, amióta értem és érzem azt, amiről éppen szó van.

– Tanácsolná-e az ön korosztályába tartozóknak a kórházi lelki-gondozói munkát?

– Nem. Úgy gondolom, hogy azt, aki rátermett erre a munkára – és ami a legfontosabb: akinek van belső indítatása –, Isten rávezeti erre az útra. A jó orvos sem a külső hatások – anyagiak, szülői és így tovább – miatt lesz orvos, hanem mert szeretne segíteni az embereken, és ez számára boldogság. És még mielőtt nagyképe tünne, én sem szakembernek, sem jó lelki-gondozónak nem hiszem magam. De tisztában vagyok vele, hogy vannak emberek, akiknek a szemében jó ember vagyok, mert ott voltam mellettük. A kórházi lelki-gondozást csak azoknak ajánlom, akik lelkileg erősek, és akik belső készletet éreznek, hogy ezt csinálják.

– Mit a terve, hogyan képzeled el a jövőjét?

– Továbbra is kántorkodom a gyülekezetben Kiskunhalason. Szekszárdon tanulok magyar szakon, reményeim szerint a diploma után emberekkel foglalkozhatok. Még nem tudom konkrétan, milyen formában. Nem szoktam túl sokat gondolkodni a jövőn, mert ezt az egyet szeretném megtanulni: az élet rövid, nem tudni, hogy mennyire, minden pillanat ajándék, és megvan a maga gyönyörűsége, csak észre kell venni.

■ B. É.

A Kórházi Lelkigondozói Szolgálat munkatársainak elérhetőségei

BALOGH ÉVA kórházlelkész • telefon: 20/824-4723

• e-mail: eva.balogh@lutheran.hu

HEINEMANN ILDIKÓ kórházlelkész • telefon: 20/824-2152

• e-mail: k.h.ildi@freemail.hu

HONTI IRÉN kórházlelkész • telefon: 20/824-5629, 70/264-0525

• e-mail: hirene@citromail.hu

Soproni kincseink jó sáfára

Beszélgetés Szála Erzsébet intézményvezetővel

► Amikor a Soproni Evangélikus Gyűjtemények vezetője, Vekerdy Lilla a fővárosba költözött, a gyűjtemény szakfelügyeletét ellátó Evangélikus Országos Múzeum akkori igazgatója, id. dr. Fabiny Tibor – a soproni gyülekezet vezetőivel történt egyeztetés után – az intézmény vezetésével, illetőleg a gyűjtemény gondozásával Szála Erzsébetet bízta meg, aki azóta is töretlen hűséggel végzi ezt a különleges szolgálatot. Immár kerekén húsz esztendeje...

– Miként fogott hozzá a feladathoz? Emlékszik még, mik voltak az első tennivalók?

– Első tennivalóm természetesen az volt, hogy elődömtől átvegyem a gyűjteményeket, áttekintsem a könyvtári, levéltári, múzeumi katalógusokat. Ezt követően felmértem a még leltározatlan anyag nagyságát, és hozzáfogtam a hiányok pótlásához. Elkészítettem a térképek, az oklevelek és az ősnymtatványok katalógusát. De összeállítottam a könyvtári és levéltári anyag legfontosabb, restaurálásra szoruló műveinek jegyzékét is. Ennek alapján indult meg azután pályázati forrásokból a könyvek és iratok szakszerű helyreállítása. Ezt a munkát a Soros Alapítvány műhelye végzi a számunkra.

A működés feltételein is javítani kellett. A gyűjteményben nem volt telefon, fax, másológép, nem volt számítógép. A múzeumnak nem volt riasztórendszere, és nem voltak állandó múzeumi teremőrök sem. A könyvtárban és a múzeumban nem működött a fűtés. A múzeum állandó kiállítása – amelyet még dr. Friedrich Károly rendezett – szintén frissítésre, felújításra várt. Mindez mára már – sok-sok pályázati támogatással – megvalósult.

– Milyen előképzettséggel vállalta el a soproni gyűjtemény vezetését?

– Történelem, könyvtár és népművelés szakon szereztem diplomát, és elvégeztem az Evangélikus Teológiai Akadémiát is. Tudománytörténetből doktoráltam a Műegyetemen, s habilitáltam a Nyugat-magyarországi Egyetemen. Van antikváriusi és idegenvezetői szakképzetésem is. Sokéves muzeológusi gyakorlattal is rendelkeztem már, amikor átvettem a soproni evangélikus múzeum, könyvtár és levéltár vezetését.

– Hogyan sikerült összeegyeztetnie ezt a nem kevés munkával járó szolgálatot világi hivatásával, és vannak-e kapcsolódási pontok a kettő között?

– Gondos szervezőmunkával, sok energiával és szeretettel. Teremőreink és Varga Imréné szaklevéltáros személye-

ben szerény anyagi lehetőségeink ellenére is sikerült olyan munkatársakat találni, akik elkötelezetten szolgálják gyűjteményünk ügyét.

Ami a kapcsolódási pontokat illeti, 1996-tól a soproni egyetem művészeti intézetének, majd a pedagógiai főiskolának a tanára, az integráció óta pedig a Nyugat-magyarországi Egyetem pedagógiai karának főigazgatója, dékánja lettem. Művelődéstörténet, egyháztörténet, tudománytörténetet oktatok leendő pedagógusoknak, művészeknek. Az oktatáshoz kapcsolódóan hallgatói csoportjaink minden esztendőben megtekinthetik vezetőimmel a gyűjteményt. Számos olyan szakdolgozat is készült, amelyhez levéltárunk anyaga szolgáltatja a kutatás alapját. Az egyik szakdolgozat, amelynek témája a szociális célú evangélikus adományok és az adományok segítségével működő szociális intézmények a 19. századi Sopronban és környékén, most fog megjelenni a Soproni Szemle hasábjain.

De vannak más „érintkezési pontok” is. Négy esztendővel ezelőtt – az Evangélikus Hittudományi Egyetem gesztorálásával és tanárainak közreműködésével – kidolgoztuk és bevezettük az evangéli-

kus hittanár-hitoktató képzést. Az első évfolyam jövőre kap majd diplomát. Jelenleg a hittanár-nevelő tanári mester szak kimunkálásán dolgozunk. A képzést 2008 szeptemberében szeretnénk elindítani az EHE-vel való együttműködés keretében.

– Visszatérve a soproni gyűjteményre, egyházunkban ez az egyik leggazdagabb. Miben rejlik a gazdagsága?

– A soproni gyűjtemény az ország legjelentősebb vidéki gyűjteménye. A levéltári anyagot a 16. század közepe óta gyűjti, őrzi. Lang Máttyás lelkész idején kezdődött kialakulni a múzeumi – első sorban liturgikus – tárgyak összegyűjtése. Mind a levéltári, mind a muzeális anyagot gondosan őrizték évszázadokon át. A levéltári iratanyag legrégebbi darabjai az 1540-es évekből maradtak ránk. Itt kezdtek először keresztelési és halotti anyakönyveket vezetni.

A könyvtár több mint nyolcezer kötetes anyaga az 1950-es évek elején került át az egyházközséghez, amikor az evangélikus líceumot államosították. Ősnymtatványok, régi magyar nyomtatványok, jeles történeti és gyakorlati teológiai művek, folyóiratok egyaránt megtalálhatók a gyűjteményben.

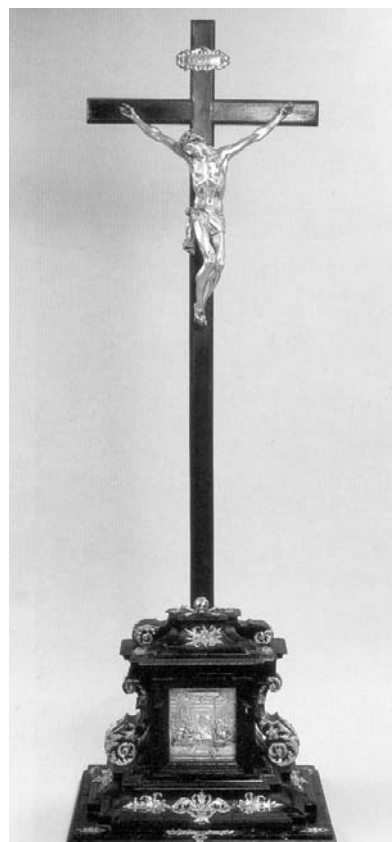
– A gyűjteményi munka területei közül melyiket műveli a legszívesebben?

– A kiállítások rendezését. Nagyon szeretek tárlatvezetéseket is tartani. Diákcsoportoknak, felnőtteknek egyaránt szívesen mutatom be a soproni gyülekezet történetét. A vendégkönyv tanúsága szerint sokan jelentett élményt a gyűjtemény megtekintése. Maig boldogban özönm példaul Benedek István dicső sorait.

– Az Ön számára mely tárgyak vagy dokumentumok a legérdekesebbek, és miért?

Az utolsó vacsora – relief Johann Andreas Thelot (Augsburg) cibóriumáról (1690 körül)

Óltárkereszt a 17. század első feléből

– Van egy csodálatos feszületünk. A kereszt ébenfa, Krisztus teste pedig, illetve a talpazatán az utolsó vacsorát ábrázoló kis dombormű ezüstből készült. Az augsburgi Thelot mester alkotása 17. századi gyűjteményünk egyik legszebb darabja. A másik egy remek ékköves kelyh, amely Gálffy Ádám adománya volt gyülekezetünknek. Ezt a barokk kelyhet évente egyszer ma is használjuk a konfirmáció alkalmával.

Azután ott van Lackner Kristóf képe a halottas ágyán. Furcsa, hogy éppen ez a legkedvesebb festményem? Kétségkívül sötét tónusú, komor alkotása ez egy ismeretlen festőnek a 17. század közepéről. Am a történet maga, ahogyan hosszú idő után előkerült, s mindaz a történeti tény, amelyet e kép a soproni evangélikusság, a soproni polgárok múltjához, a város történetéhez hozzákapsol, nos, mindez együttesen teszi számomra oly kedvessé e művet.

– Egy intézményhez kötődő szolgálatból húsz esztendő önmagában is tiszteletre méltó idő – még a hűség városában is. Mint a múlt értékeinek gyűjtője, őrizője és gondozója milyen tervekkel tekint a jövőbe? Avagy kevésbé személyessé téve a kérdést: mik a gyűjtemény lehetőségei a közeljövőben?

– Hogy csak a legfontosabbakat említsem, folytatni kívánjuk kiadványaink sorát. Az elmúlt években megjelentettük Hanzmann Károly lelkészünk kéziratosa munkáját két kötetben Helyzetrajz és adalékok a soproni ágostai hitvallású evangélikus egyházközség 1900–1950. évi történetéhez címmel, s az idei esztendőben kiadtuk a mű mutatóit is. Jelenleg Hrabovszky György lelkész huszonhárom kötetes iratanyagának közreadásán dolgozunk.

Tovább kell munkálkodnunk a korszerű múzeumi leltári kartonrendszer kialakításán is. Rendszeresen készítünk pályázatokat, mert csak ezen az úton tudjuk a szükséges forrásokat biztosítani gyűjteményfejlesztési, állagmegóvási, közreadási munkánkhoz.

Állandó kiállításunk is átrendezésre szorul, hiszen több mint tízéves. Felmerült a lehetőség, hogy a jövőben a kiállítás, valamint az egész gyűjtemény új épületbe költözhessen. Ha e terv megvalósul, hatalmas munkát kíván majd, melyhez nélkülözhetetlen lesz az országos evangélikus gyűjtemények szakmai és anyagi támogatása, valamint a soproni gyülekezet áldozatvállalása, miként az volt az elmúlt húsz esztendő során.

Öszintén reméljük, hogy gyűjteményünk és munkánk a történelmi múlt iránt érdeklődő közönség és a jelenben gyökereiket kereső fiatalok számára egyaránt fontos lesz továbbra is. Mint aki kegyelmi ajándékot kapott, szeretnék jól sáfárkodni, munkálkodni a soproni evangélikus gyülekezet gyűjteményének kincseivel.

■ HB

HIRDETÉS

Meghívó egyházzenei hangversenyre

A józsefvárosi evangélikus templomban (Budapest VIII., Üllői út 24.) október 26-án, pénteken 18 órakor egyházzenei hangversenyt szervezünk, amelyre mindenkit szeretettel hívunk.

Műsoron: Monteverdi: szakrális duettek; Vivaldi: koncert viola d'amoréra, lantra és vonósokra; Pergolesi: Stabat mater. Előadók: Cserjési Kinga – szoprán; Deborah Carmichael – mezzoszoprán; Hatos Cecília – hegedű, viola d'amore; Tokodi Gábor – lant; Nagyné Kovács Mariann, Draskóczy Eszter – hegedű, brácsa; Maróti Bálint – cselló; Deák László – orgona.

mtv

Evangélikus műsorok a Magyar Televízióban

Október 28-án, vasárnap 10 órai kezdettel az mtv az Evangélikus magazint tűzi műsorra. Az adásban képes beszámoló láthatunk az október 6-án megtartott országos evangélizációról, a hódmezővásárhelyi evangélikus óvoda szenteléséről, az Október a reformáció hónapja 2007 rendezvény nyitóalkalmáról, valamint a budapesti Uránia moziban rendezett protestáns kulturális estről (ism.: m2, 12.50). Ugyancsak ezen a napon az mtv 10.30-tól Evangélikus ifjúsági műsort sugároz székesfehérvári evangélikus fiatalok közreműködésével (ism.: m2, 13.20). 11.30-kor pedig a Mai hitvallások című adást láthatjuk, amely a Balatonföldváron megrendezett jubileumi bajor–magyar találkozó eseményeit foglalja össze (ism.: m2, 14.20).

MagyarRádió

Evangélikus műsorok a Magyar Rádióban

Az MR1 Kossuth rádió hullámhosszán megismétlik a 2006-ban sugárzott, Csendes kiáltás – beszédes csend című műsort. Az első részt október 22-én, hétfőn hallhatjuk 11.05-től. Az adásokban a magyarországi történelmi egyházak és az 1956-os forradalom és szabadságharc kapcsolatát idézik fel.

Október 22-én, hétfőn 13.30-kor Erős vár a mi Istenünk! címmel az evangélikus egyház félórát hallgathatjuk meg; a műsorban – egyebek mellett – Zászkalczky Péter emlékezik vissza 1956-ra, illetve a Meviszben induló új munkágot mutatják be.

Október 23-án, kedden 19.20-tól ismét műsorra tűzik a tavaly elhangzott, A snagovi gyerekek című műsort. Az adásban Vászahelyi Júlia újságíró és Donáth László evangélikus lelkész idézi fel emlékeit. Ők kisgyermekek voltak 1956-ban, amikor szüleikkel a romániai Snagovban kényszerültek eltölteni közel két évet.

Német nyelvű kéziratos korálkönyvek a 18–19. századból

Az Evangélikus Országos Levéltárban hosszú hanyódás után nemrég ismét napvilágra került két német nyelvű, kéziratos korálkönyv. Mindkettő az evangélikus népénekekhez tartalmaz három-, négy-, sőt egyes helyeken akár ötszólalmú orgonakíséretet. Az egyik 1725-ből maradt fenn, s ezzel a legrégebbi magyarországi német nyelvű korálkönyv.

A másikat feltehetően 1814-ben állították össze – amint azt a könyv belső, második részhez tartozó címlapján láthatjuk. A korálkönyvek Sopronból, illetve a zenei szempontból a város vonzáskörzetéhez tartozó Kőszegről származnak.

Mivel mindkét könyv a soproni hagyományt tükrözi, alaposabb tanulmányozásukhoz érdemes a városban fellelhető további korálkönyveket felkutatni. A Soproni Evangélikus Levéltárban a 18–19. századból (1814-gyel bezárólag) további német nyelvű kéziratos korálkönyvek találhatók. Ezek a többféle megnevezéssel fennmaradt (tabulatúra, partitúra) korálkönyvek a korálhangjegyekkel fennmaradt egyedüli forrásai, mivel a gyülekezet által használt énekeskönyvek – a korabeli szokások szerint – rendszerint csak szöveget tartalmaztak.

Keletkezésük körülményeinek megállapításához némi segítséget ad, ha ismerjük a város múltját, történelmi helyzetét. Sopronban a reformáció kezdete után – az élénk kereskedelemnek és a

külföldről hazatérő diákoknak köszönhetően – szinte azonnal elterjedtek a lutheri tanok. A város kulturális életében évszázadokon át jelentős helyet foglalt el az evangélikus egyház, amely nagyrészt a tehetősebb német polgárokból alakult gyülekezetet jelentette.

A város zenei élete mellett a templomban is kiváló zenei munka folyt, s a soproni zenészek közreműködésükkel fellendítették a közeli Kőszeg zenei életét is. A korálkönyvek keletkezése előtt és körül a Sopronban élő németesség szoros kapcsolatban állt Németországgal, kiváltképpen Regensburggal. A protestánsüldözések idején sok soproni polgár talált menedéket német városban, a számos külföldön tanuló diák mellett a regensburgi családokkal való házasságok szintén erősítették a kapcsolatot. Ezek hatással voltak az egyházzenei gyakorlatra, ami elengedhetlenné teszi a gyűjtemények tanulmányozásakor a német tradíció figyelembevételét.

Johannes Zahn a 19. század végén egészen az előreformációtól kezdve a Németországban – kéziratként vagy nyomtatásban – megjelent összes koráldallamot összegyűjtötte, ezért az 1725-ös könyv koráljait Zahn katalógusával vettük össze. Az összehasonlítás igazolta a feltevést, hogy a soproni repertoár törzsanagát képező korálkönyv 212 dalmának háromnegyedét a németországi

gyakorlatból vette át a könyvet összeállító kántor. Számunkra azonban a maradék egynegyed az érdekes, amely helyi repertoárt képez. Vajon csak Sopron vagy a Magyarországon működő összes német nyelvű gyülekezetet érintő jellegzetességek ezek? Erre a kérdésre további kutatások adhatnak választ, amelyekben az – eddig szintén feldolgozatlan – felvidéki nagy evangélikus központok (Pozsony, Lőcse, Bártfa) többszólalmú korálkönyveit tanulmányoznánk, s a helyi jellegzetességeiket is megállapítanánk.

A Soproni Evangélikus Levéltárban leltárba vett korálkönyvek egyike a benne fellelhető dallamok, illetve azok többszólalmú feldolgozása miatt egyértelműen más magyar városból származik. Hogy melyikből, annak megállapításához ugyancsak hasznosak lennének a felvidéki kutatások.

Végül említésre méltó a magyar nyelvű gyülekezetekkel való kölcsönhatás is. A soproni korálkönyvekben fellelhető – a német gyakorlattól merőben eltérő vagy ott ismeretlen – korálok nagy része megegyezik a ma is használt magyar evangélikus énekeskönyvben található változattal.

■ TÁBORSZKY GYÖRGYI

(Forrás: Másokért Együtt, 51. évfolyam, 4. szám)

Boldogságórák

Németországban elsőként a heidelbergi Willy Hellschlag-iskola tantárgyai között szerepel az ide tanévtől felvehető „boldogság”. Az intézmény igazgatója, Ernst Fritsch-Schubert szerint az új tanórán a diákokban az elégedettség és önbizalom kialakulását kívánják elősegíteni, valamint növelni szeretnék a felelősségtudatukat. A képzés célja, hogy a tanulók komolyan vegyék önmagukat, a környezetüket és a társadalmat, amelyben élnek. Az oktatásban – pedagógusokon kívül – egy színművész és egy terapeuta is közreműködik. Az érdeklődés nagy, már mintegy hatvan fő jelentkezett; a gimnazisták ráadásul érettségüket is tehetnek boldogság tantárgyból...

De vajon a tanerők miként tudják definiálni hallgatóik számára a boldogság fogalmát? Keresvén a választ a kérdésre, felidéztem bennem a neves pszichológusnak, dr. Pálhegyi Ferencnek az egyik, párkapcsolatokról szóló előadásán elhangzottakat: „Az ember nem attól boldog, hogy házas, és nem attól, hogyha – saját döntése következtében – egyedül álló. Az ember akkor boldog, ha a helyén van...” És – hívő előadóról lévén szó – talán nem véletlen, hogy hozzáfűzött még egy megjegyzést: „...és élő kapcsolata van Istennel.”

De mikor van az ember a „helyén”? – vetődik fel az újabb kérdés. Krisztus-követőként teljes mértékben egyetértünk azzal a kijelentéssel, hogy valódi lényünket és sorsunkat egyedül az Úr is-

meri igazán. A zsololtáros ezt így fogalmazta meg: „Csonjtáim nem voltak rejtve előtted, amikor titkon formálódtam, mintha a föld mélyén képződtem volna. Alaktalan testemet már látták szemeid; könyvedben minden meg volt írva, a napok is, amelyeket nekem szántál, bár még egy sem volt meg belőlük.” (139,15–16) Ez nem fatalizmust jelent, hanem azt, hogy mindenkinek megvan a helye – és a feladata, amelyet csak ő tud elvégezni. Ha tetszik, küldetésünk van, amelynek teljesítéséről (vagy elmulasztásáról) egykor majd számot kell adnunk a mennyei Atya előtt. Isten szerinti rendelésünk megtalálása ezért fontos feladat.

Az ige szerint való életvitel, valamint az, hogy hitünk, szavaink és cselekedeteink összhangban legyenek egymással, és így hitelesek legyünk, néha egyenesen embert próbáló. Nehézségek közepette pedig igazán az. Holott Urunk ajándékait számtalanszor „fekete papírba”, azaz szenvedésekbe csomagolja. Ezt már az Erdélyi Református Egyházkerület tiszteletbeli püspöke, dr. Csiba Kálmán fogalmazta meg egy rádióinterjúban.

„Isten az ajándékait fekete papírba csomagolja” – olyan ember szájából hangzott el ez a mondat, akit 1957-ben letartóztattak és tízévi börtönrre ítélték. Hat és fél év múlva szabadult amnesztiával. Az említett beszélgetésben mégis örvendezve mondta, milyen boldog volt még a rácsok mögött is, mert érezte, hogy vele van az Isten, és engedte, hogy

lelkipásztoroként szolgáljon rabtársai között. „Az ablakon beszállt a harangszó. A Gecse utcában mindennap harangoznak, reggel és este istentisztelet van. A harangszóra mindenki elnémul és imádkozik. Pantiriú keresztet vet. Ezentúl a harangszóra rövid áhitatot tartunk. Fejből idézem a textust, magyarázom, és imádkozunk. (Csak néha énekelünk, de nagyon halkán, mert tilos az istentisztelet.) A börtön templommá lesz, és köztünk jár Jézus. Itt jövök rá, hogy mennyi igérem emlékszem. Ezentúl nem egyszerűen rab vagyok. Szolgálásra küldött ide az Isten. A legnehezebb időkben is ez ad erőt. Ez őrizte meg a lábaimat a fogságtól. Egy különös belső világ, egy különös, gyötört vagy elfásult gyülekezet pásztorra vagyok, ahol soha nem gondolt mélységekre nyílnak meg a lelkek, s ahol Isten erőt adó kegyelme szinte kézzel tapintható” – írja Fény a rácsokon című könyvében.

Ilyen erőt adó és kézzel tapintható Isten kegyelme ma is, most is mindenki számára, aki segítségért és támaszért kiáll hozzá. Az Úr az, aki vigyázza gyermekei lépteit, és erőt ad a mindennapok harcai közepette. Hiszen nélküle semmit sem cselekedhetünk (lásd Jn 15,5), de vele együtt „mindenre képesek vagyunk”. Még arra is, hogy megtaláljuk a nekünk rendelt utat, és végigmenve rajta boldog, teljes életet éljünk. „Boldogságóra” nélkül is...

■ GAZDAG ZSUSZANNA

LELKI ÉRTÉKEK

Együttérzés és közös gondolkodás

Újszülött érkezett a családba. Mindenki örül: testvérek és unokatestvérek, szülők és nagyszülők. Már várták a kicsit, hiszen értesültek a jöveteleéről közel kilenc hónappal. A csecsemő megérkezése azonban átrendezi a család mindennapjait. Körülbelül egy hónapba telik, míg természetes lesz számára, hogy éjszaka nemcsak neki, de a család többi tagjának is szüksége van pihenésre. Életritmusuk az édesanyát készíti erőtlen alkalmazkodásra. De sorompóba lépnek a nagymamák, olykor még a nagypapák is.

Mind ez teher, hanem természetes együtt öröme, közös feladatvállalás. Talán valamikor minket is így vártak a fogadtak. Vagy talán még több odaadással? Mintegy fél évszázada még élt falvainkban az a hagyomány, hogy a közeli rokonság női tagjai felváltva gondoskodtak a frissen születéséről és családtagjáról; naponta házhöz vittek egy-egy finom ebédet. Tudom, más társadalmi és gazdasági viszonyok között élünk, a legtöbb női családtag is munkába jár. Mégis olyan amerikai nagyvárosi evangélikus egyházközség, ahol a gyülekezeti tagok ma is felváltva gondoskodnak az újszülött családjának ellátásáról. (Igaz, ott a nők sokkal kisebb arányban vállalnak munkát házon kívül, mint hazánkban.)

Együttérzés örömben és bánatban is. Lelkészként gyakran átéljük nagyvárosban, hogy a koporsó vagy urnát tíz-tizenkét hozzátartozó veszi körül. Olykor egy-kettő. Falvainkban – hála Istennek – ez még alig elképzelhető. Az együttérzésnek olykor felszínes megnyilatkozása a temetés istentiszteletének való részvétel – mondják sokan. Mégse becsüljük le, hiszen tudunk-e többet tenni a szereteteinktől való elválás óráján, mint hogy imádkozunk a megrettent szívű gyászolóknak, jelezve, hogy összetartozunk, hiszen mindnyájan az élet és halál hátramezsgyéjére kerülünk? Jelen lenni: ez a szeretet kifejezése a nehéz órákban.

Együtt érezni, behelyezni magunkat a testvér helyzetébe, rá gondolni csendes órákban – az összetartozásnak ezt az élményét nem adhatjuk fel, nem feledhetjük. Környezetünk közönye, mások gyors

ritmusú életformája nem menthet fel minket. Magunkat szegényítjük, lelkünket üressé tesszük, ha adósai maradunk a másoknak a nehéz helyzetében öszintén várt együttérzéssel. „Örüljétek az örülőkkel, sírjátok a sírókkal” – emlékeztet Pál apostol mindnyájunkat.

Az együtt gondolkodás sem könnyű elvárás a mindennapokban. Olykor méltán kérdezzük, hogy a konferenciák sokaságának van-e annyi hozadéka, mint amennyi előkészület és anyagi kiadás jár velük. Mégis igaz, hogy a közös gondolkodás mindig több gyümölcsöt terem, mint az egyén kényszerítő gondolatosa. Világi történevez utal az ókori egyházi zsinatok szerepére. A kiegyenlítődésnek szép példája a kalkhedóni zsinat, amelyet azért hívtak egybe, hogy az Antiochiában képviselt teológiai irányzat is kellő hangsúlyt kapjon a már korábban elfogadott alexandriai felfogás mellett.

Nem volt ez másként a II. vatikáni zsinaton sem, amelynek döntései új arculatot adtak a katolicizmusnak, és visszavonhatatlanul elismerték, hogy szükség van a protestánsokkal való együtt gondolkodásra. Hazai zsinatunknak is az a célja, hogy közös gondolkodással a legjobb döntéseket és az ehhez szolgálatát segítő törvényeket hozza.

Nincs ez másként a jó rokonságban és a nagy család közösségében sem. Ezért volt társadalomromboló az előző évtizedek nemzedékeket szembeállító, egymástól elszigetelt akaró szándéka. Csak örülhetünk, ha az elszakadt rokonok és családtagok újra felfedezik egymást, keresik a gyökereiket, közösen gondolkodva formálják egymás holnapját, s közben a Teremtőre is figyelnek.

A közös gondolkodás nem jóakarati kérdése csupán, hanem azt a cél szolgálja, hogy a felek közös alapot találjanak, amely figyelembe veszi a különböző érdekeket és jogos elképzeléseket. Így olyan döntés születik, amelyet lehetőség szerint a nagy többség el tud fogadni. Ez az egymás iránti együttérzés legmagasabb iskolája. „Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együtt érzők, testvér-szeretők, könyörületesek, alázatosak.” (1Pt 3,8)

■ D. SZEBIK IMRE

Kedves Gyerekek!

► Mostani hétrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lovaggal kelhetetek útra. Ezúttal is a Tudás erdejében található várhoz kellett menniük, azonban most a várat megszálló hétfejű sárkányt kell legyőzniük. A két nemes lovas minden alkalommal úgy próbálja meg teljesíteni ezt a feladatot, hogy egy-egy, valamiképpen a Bibliához kapcsolódó feladványt ad a sárkánynak. Ezeket a rejtvényeket ti is megoldhatjátok, a helyes megfejtéseket pedig – akár a hetedik rész végén összegyűjtve – küldjétek el a szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A végén jutalmul a sorozathoz kapcsolódó játékokat kaphattok.

4. Este a tábornoznél a két lovas már a másnapi feladatát, a negyedik fej legyőzésére gondolt.
– Tudod, Albert, örülök, hogy ezt a sárkányt nem hagyományosan, karddal kell legyőzniük. Jólesik ez a kis agytorna, hiszen mind a hét fejet más-más feladattal tudjuk megsemmisíteni. A ne-

gyedikről azt tudjuk, hogy tériszonya van. Hallani sem bír a magasságról, mert máris szédül tőle. Szerintem emiatt még a többi fej sem mehetett fel magas hegyre.
– Ez az! – kiáltott fel Albert lovas. – Készítsünk egy olyan rejtvényt, amiben azokat a hegyneveket kell kiolvasnia, amelyeknél a Biblia tanúsága szerint valamilyen fontos esemény zajlott.

GYERMEKVÁR

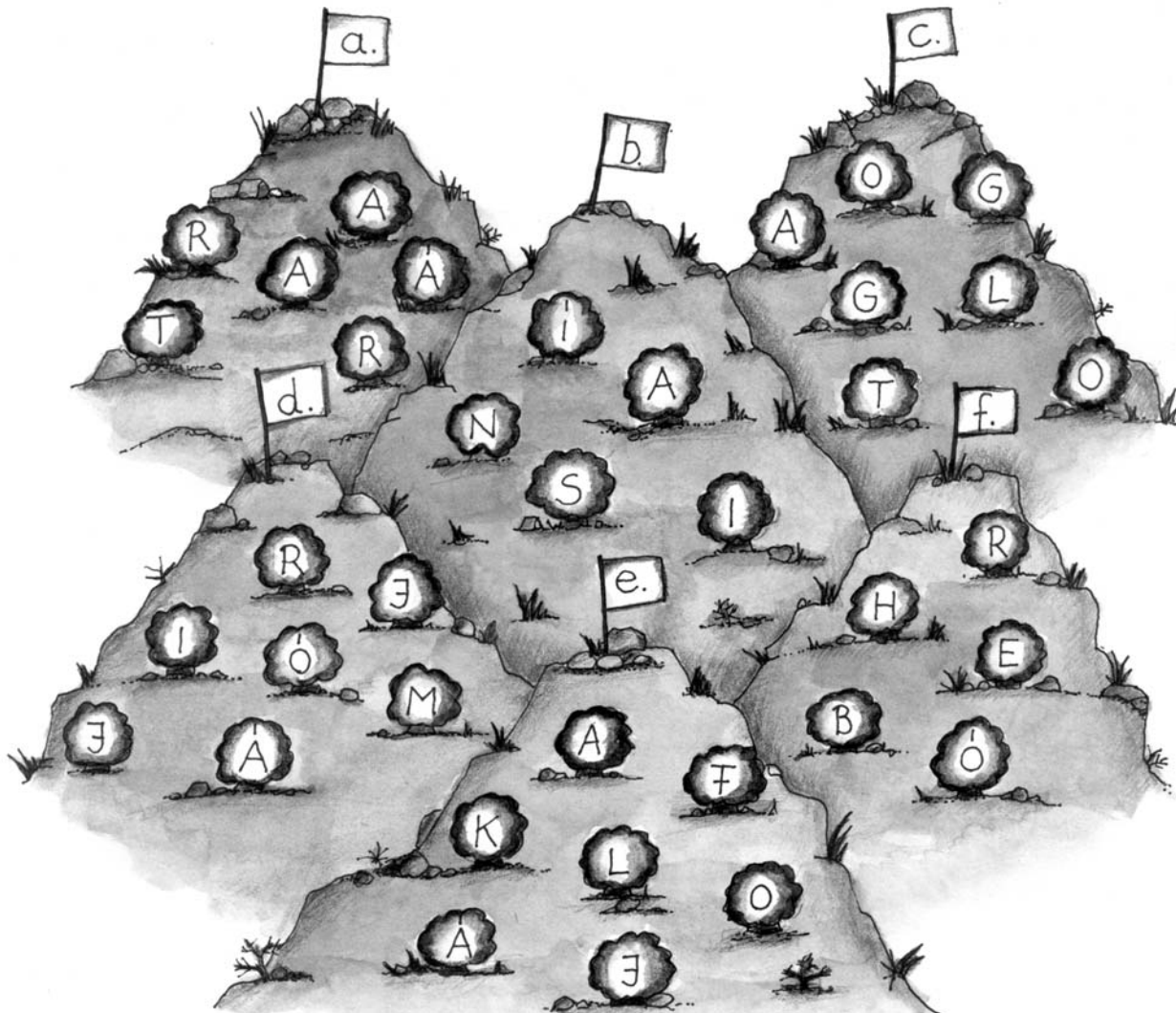

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

– Jó! Vegyük csak sorra őket! Már is hozok egy írószerszámat. Ez lesz csak a szédítő feladat a számára!

Olvassátok ti is össze a neveket, majd párosítsátok össze betűjelüket a meghatározásokkal!

1. Itt hívta el az Úr Mózeset.
2. Itt feszítették meg Jézust.
3. Itt feneklett meg Nőé bárkaja.
4. ... hegye – itt volt a Gecsemáné-kert.
5. Itt adta az Úr a Tízparancsolatot Mózesnek.
6. Itt kellett volna Ábrahámnak feláldoznia Izsákot.

RAJZ: JENES KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Isteneddél szemben. (Mik 6,8)

Szentháromság ünnepe után a 20. héten az Útmutató reggeli és heti igéiben az Úr Isten három kívánságáról és a mi válaszainkról olvashatunk. Az ember kívánsága: Isten látni és vele élni örökök! Jézus válasza: „Boldogok, akiknek a szívük tiszta, mert ők meglátják az Istent.” (Mt 5,8; Lk) Ezért járunk elhívásunkhoz méltóan, megszentelt életben! Luther szerint: „A törvény és az evangélium Isten ugyanazon igéjének két különböző alakja. A törvény célja nem az, hogy betöltsük, hanem hogy odakergessen a kegyelemhez. Az így összetört embert az evangélium, az Isten bűnbocsátó kegyelméről szóló örömhír vigasztalja meg.” Az ember kérdése: „...szabad-e a férfinak elbocsátania a feleségét? Mózes parancsolatában „megengedte (...) az elbocsátást”. De Isten törvénye szerint „ők többé már nem két test, hanem egy. Amit tehát az Isten egybekötött, ember el ne válassza.” (Mk 10,2,4,8–9) Pál rendelkezése Jézus nevében: „Az az Isten akarata, hogy megszentelődjétek: hogy tartózkodjatok a paráznaságtól...” (1Thessz 4,3) Élünk Isten törvénye szerint, szenteljünk meg az ünnepnapot! A Sínai-hegynél adott törvény igéiben Isten a szombatév, a szombatnap s a három főünnep megtartását kívánja meg népétől: „...a hetedik napon nyugodjál...” „Háromszor szentelj nekem ünnepet évenként!” (2Móz 23,12,14) Mózes hallgatott apósa szavára is, bírakat állított a nép fölé. „A nehéz ügyeket Mózes elé vitték, de minden kisebb dologban ők tettek igazságot.” (2Móz 18,26b) Ábrahám fia törekedett a szeretetre, „feleségül vette Rebekát. Izsák megszerette őt...” (1Móz 24,67) Mózes alázatosan végezte közbenjáró szolgálatát az Úr Isten s egyben a nép „szóvivőjeként”: „Papok királysága és szent nép leszték. Ezeket az igéket kell elmondanod Izráel fiainak.” Lejött a Sínai-hegyről, és „előadta nekik mindazokat az igéket, amelyeket az Úr parancsolt neki”. Majd „Mózes megvitte a nép választ az Úrnak” (2Móz 19,6,7,8). A mi egyetlen közbenjárónk az Úr Jézus Krisztus, s az ő előképe volt Mózes; de ezt nem ismerték fel a zsidók, akiknek senkit sincs joguk megölni az ő törvényük szerint. Ezért „maguk nem mentek be a helytartóságra, hogy ne legyenek tisztátalanokká, hanem megehessék a hívsvéti vacsorát” (Jn 18,28b). Valóban tiszták maradtak-e a mi igazi Paskabarányunk halálra adói? A zsidók királya előre megmondta, milyen halállal kell meghalnia, hogy megváltsa a törvény alatt valókat. Fogadd meg a bölcs Prédikátor utolsó intését: „Féld Istent, és tartsd meg parancsolatait, mert ez minden embernek kötelessége!” (Préd 12,13) A Kis kátében az első, a főparancsolat magyarázataként ezt olvassuk: „Mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk és benne bízunk!” „Tíz parancs. Ezért nyerted mind, / Hogy megismerhesd bűneid... / (...) Szánj meg, Urunk”, s kegyelmezzél (EÉ 433,11)

■ GARAI ANDRÁS

Az Észak-Pest megyei gyermekmunkások között már a karácsony volt a téma múlt szombaton, amikor Fóton ez évben immár másodszor gyűltek össze, hogy katechetikai napot tartsanak. A résztvevők a vendég előadóként meghívott Sándor Ilkától és Mályi Gábertól ötleteket kaphattak a téma bibliodramatikussá fordításához (felvételünkön is ez látható), majd ki-ki megoszthatta a többiekkel eddigi tapasztalatait, saját gyermekcsoportjaiban már „színpadra vitt” darbjait.

■ BODA ZSUZSA felvétele

Ez aztán vitalitás!

Az Evangelikus Élet szerkesztősségi titkárárt is soraiban tudó, Lost elnevezésű csapat első helyezést ért el az október 12. és 14. közötti Börzsöny-élménytúrán. A Confidentia Társadalomtudományi és Természettudományi Közhasznú Egyesület szervezésében megrendezett kötetlen pályás tájékoztató-stratégiai túráversenyen október 12-én pontban éjfélkor állt rajthoz több mint negyven csapat, hogy a rendelkezésére álló tízen óra alatt a tőle telhető legtöbb pontot szerezzék meg. A Lost (magyarul: elveszett) nevű csapat mind az öt ellenőrzési pontot érintve – Drégelyvár, Szondy kulcsosház, Királyháza, Csóványos, Csehvár – közel ötven kilométert tett meg tizenhét és fél óra alatt. A Bakos Ádám, Benke-Szabó Viktor, Kiss Anita és Vitális Judit összetételű négyes fogat – rácáfolva nevére – nem veszett el az erdőben, sőt teljesítményével az első helyen végzett.

▶ EvÉlet-infó

HIRDETÉS

A fiatalok Krisztusért Alapítvány pályázatot hirdet vezetői poszt betöltésére. Keresünk azt a Krisztus-központú személyt, aki szereti a fiatalokat, felelősséget érez irántuk, és el tudja végezni a missziós társaság irányítását. A pályázati feltételeket a <http://www.yfc.hu/> honlapon lehet megtekinteni.

HIRDETÉS

Nyugdíjas-találkozók

A piliscsabayi Béthel Missziói Otthonban nyugdíjas-találkozókat szervezünk. November 20-tól 22-ig, keddtől csütörtökig várjuk azokat a nyugdíjasokat, akik a Nyugat-Dunántúlról, Vas és Győr-Sopron megyéből származnak. November 27-től 29-éig, szintén keddtől csütörtökig pedig a Békés megyei származásúakat várjuk. A találkozók ezenekről a vidékekről származó aktív és nyugdíjas lelkészek szolgálnak. A találkozók legalább húsz fő jelentkezése esetén tartjuk meg. Jelentkezni lehet november 1-jéig: Piliscsabayi Evangelikus Egyházközség, 2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12., Kézdy Péter lelkész, 20/824-3566, kezdy.peter@freemail.hu.

Szeretettel tájékoztatjuk gyülekezeteinket, hogy a Szentháromság ünnepe utáni huszonegyedik (Biblia-) vasárnap (október 28.) offertórium a bibliaterjesztés célját szolgálja. Kérjük, adakozó szeretettel segítsék az ügyet.

Istentiszteleti alkalmak Budapesten október 23-án:

I., Bécsi kapu tér, de. 9.: Balicza Iván
V., Deák tér 4., de. 9.: Gerőfi Gyuláné

ISTENTISZTELETI REND | 2007. október 21. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 20. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: 1Móz 8,14–22; Ef 5,15–21. Alapige: Mt 22,1–14. Énekek: 52., 488.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bittner Abigél; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. dr. Széchezy Béla; II., Hűvösvölgyi út 193., Felső de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztojanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (összegyülekezés napja) Mártonffy Marcell; du. 4. (vecsernye) Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zoltán; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. Lukács Miklós; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (ifjúsági) Kovács Áron; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Szántó Enikő; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Kertész Géza; VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat) de. 9. Benkóczy Péter; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv., jubileumi ünnepség) dr. Fabiny Tamás; du. 6. (vespera) Blázy Árpádné; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. Blázy Árpádné; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bence Imre; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Káposzta Lajos; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Győri Veronika; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. Győri Veronika; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátorvics György; Rákosszentimihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blatiniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatiniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Kósa László; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Kósa László; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Marschalkó Gyula; Rákosliget, XVII., Gőzon Gy. u. de. 11. Marschalkó Gyula; Pestzentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Skorka Katalin; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. László Lajos; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátys; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de. 11. dr. Zsigmond Árpád.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

A csapatmunka fontossága

▶ A Bács-Kiskun és a Tolna-Baranyai Egyházmege gyülekezeti felügyelőinek első összehívott munkaközösségi ülését a Kiskőrösi Evangelikus Egyházközség rendezte október 13-án. Az ülésen részt vett és nyitóáthitot tartott Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke.

Gáncs Péter 1Kor 3,6 alapján a lelkész és a gyülekezeti tisztségviselők egymásra utaltságát, a csapatmunka fontosságát hangsúlyozta. Ahhoz, hogy a lelkészek magvetése hatékony legyen, nagyon fontos a gyülekezeti munkatársak „talaj-előkészítő és öntöző” munkája – mondta. Az áhítat jelentős része párbeszéd formában zajlott: a püspök mondataira a jelenlévők felállva, hangosan feleltek.

Dr. Benkő Ingrid, egyházunk jogtaná-

csosa a gyülekezetekkel kapcsolatos alapvető jogi kérdéseket elemezte, hangsúlyozva, hogy a gyülekezetek részei országunknak, rájuk is vonatkozik minden törvény. Felhívta a figyelmet a szerződés pontos megfogalmazásának fontosságára. Figyelmeztetett rá, hogy mennyire fontos felülvizsgálni mind a már meglévő, mind az újonnan létrehozandó alapítványi formákat; mint elmondta, van olyan eset, hogy a kötelező adminisztratív kiadások meghaladják a bevételeket. Ugyancsak óvott új intézmények létrehozásától.

Csorba Gábor gazdasági osztályvezető egyházunk gazdasági helyzetének ismertetése mellett felhívta a felügyelők figyelmét arra, hogy fontos hirdetni, reklámozni, mely egyházi szervezetek várják a személyi jövedelemadó felajánlható 1%-át. Elmondta, hogy egyre alacsonyabbak az országos célú offertóriu-

mokra szánt összegek, nem megfelelő mértékű az adakozókészség.

A két előadást követően a jelenlévők kérdezhetek az előadóktól. Több mint egy óra át záporoztak a kérdések. Az ülés ezen részét Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő moderálta. Egyedi, konkrét esetek mellett általános jogi és gazdasági kérdések is fölmerültek (illetékmetség földhivataloknál, ingatlaneladás-sal kapcsolatos procedúra, gázár-támogatási lehetőségek parókiák esetén, díjlellettel kapcsolatos kérdések).

A sok kérdés is bizonyítja az ilyen alkalmak szükségességét, létjogosultságát. A résztvevők véleménye szerint jó hangulatú, sikeres ülés végén megfogalmazódott az igény a folytatásra; 2008-ban a Tolna-Baranyai Egyházmege látja vendégül a három megye gyülekezeti felügyelőit.

■ AMBRUS ANDRÁS

„Válaszúton”

A Magyar Bibliatársulat Alapítvány támogatása a kettős kisebbségben élőkért

▶ Még 2006-ban kezdődött az az akció, amely a határainkon kívül élő magyar protestáns iskoláknak Szentírással és a Bibliát gyermekek számára magyarázó könyvekkel való jobb ellátását tűzte ki célul. Hazai híveink támogatása révén és a norvég bibliatársulat adománnyaként az elmúlt héten kétféle forint értékben juttathattunk el Erdélybe magyar nyelvű kiadványainkból.

A Kolozsvártól mintegy negyven kilométerre fekvő Zsobokon dr. Pecsuk Ottó főtákar és – a Magyar Bibliatársulat elnökeként – e sorok írója nyújthatta át a küldeményt Molnár Jánosné református lelkésznek, aki ebben a kevésbé is-

mert faluban nemcsak magyar nyelvű iskolát működtet, hanem összegyűjtötte a környék rászoruló, nehéz családi körülmények között élő, árva és félárva gyermekeit egy bentlakásos kollégium újonnan létrehozott szép épületébe. A közel száz gyermekről való gondoskodás sok leleményességet igényel, mivel a kapott állami támogatás nem elegendő a környék legmagasabb színvonalon működő intézményének a fenntartásához.

A díszteremben összegyülekezett ifjak serege nagy megilletődöttséggel és örömmel élte át, hogy az anyaországban is sokan gondolnak rájuk imádsággal, s nincsenek egyedül kettős kisebbségi helyzetük ellenére sem.

A másik település, ahova ellátogatunk, különös nevet visel: Válaszút a község magyar neve. Román nevén Rascrucci Kolozsvártól északnyugatra található. A

20. század első feléig – a bonchidai uradalom részeként – a Bánffyok birtoka volt, a korábbi Doboka vármegye közgyűlése is az itteni Bánffy-kastélyban tartották.

Ezen a történelmi vidéken hozott létre Kallós Zoltán néprajztudós egy magyar nyelvű, bentlakásos kollégiummal ékeskedő általános iskolát, amely a környék iskola nélküli falvaiból, hátrányos helyzetű családok gyermekeinek sorából „toborozza” növendékeit. Sok tehetségtűnik fel közöttük, akik után a kolozsvári református gimnáziumban folytathatják tanulmányaikat.

Áldozatos munka, élethivatásként gyakorolt pedagógiai tevékenység, jó közösség a tanárok és a diákok között – ezek a jellemzői ennek az intézménynek. Hisszük, hogy a Bibliák és a hittankönyvek ide is jó helyre kerültek.

■ D. SZEBEK IMRE

Őszi kertészkedés

Négyfalusi ifjúsági találkozó és tábortalálkozó

▶ Szín pompás őszi hónapunk első szombatján, október 6-án vidám és érdeklődő fiatalok gyűltek össze a Brassói Egyházmege hoszfalusi-alszegi gyülekezetének parókiáján. A négyfalusi ifjúsági találkozó ez évi kezdő alkalmá egyben a nyáron konfirmáltak tábora résztvevőinek tábortalálkozója is volt. A konfirmandustábor huszonegy fős csapatának ugyan csak a fele jött el, de magukkal hozták barátaikat, valamint a helyi ifjúság is szép számban megjelent. Így történt, hogy a nyári emlékeket idéző kommandói képeket közel harmincfős csapat szemlélte.

A barcasági evangélikus fiatalok hétköznapijainak ugyanúgy része az internetes magány, a számítógépes kórság vagy a sztárimádát, mint kortársaiknak. A válasz, az élet nagy kérdései, a hit mélységei ritkán, csupán elvétve foglalkoztatják őket, ha nagyanak szava nem terelgeti őket lelkiismeretesen oda, ahol az élet forrása található. Viszont a közösség összetartó ereje még hat.

Ebben az ifjúságban kezdte el a magvető munkát az elmúlt tanévben Nagy Adél, a kolozsvári teológián egy éve végzett, Sepsiszentgyörgyön szolgálatba állt evangélikus lelkészjelölt. A nyár folyamán megszervezte a frissen konfirmáltak számára a kommandói tábort. Ennek a szűk egy hétnek a lebonyolításában régi jó barátok, teológiai hallgatók segítettek, így került e sorok írója is a „magvető és öntöző” csapatba.

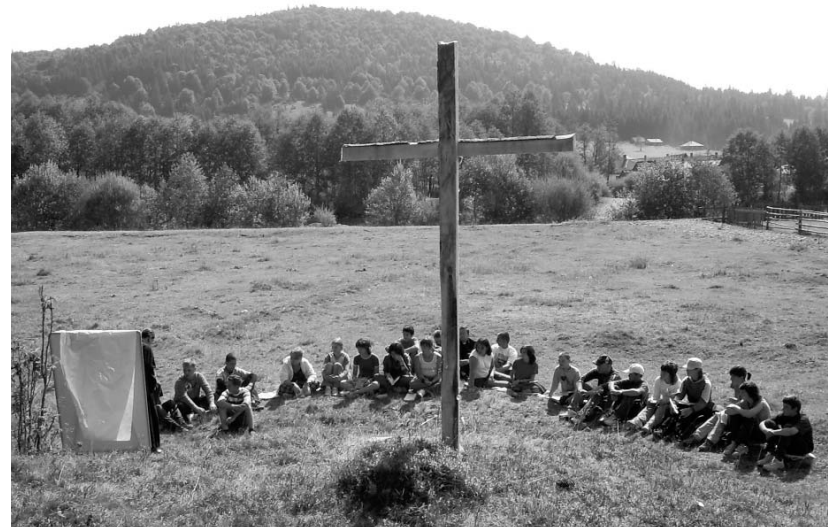
Az ifjúság tagjai életvidám, nyitott, közösségi emberek, tele játékkal. Augusztus elsejétől ötödikéig voltunk

Kovászna megye legmagasabban fekvő, festői szépségű, magyar ajkú falucskájában, Kommandón. Nagy játékok és éjszakába nyúló éneklések kovácsolták össze a csapatot. (Első délután élőben koncertezett nálunk a Nógrád megyei Szügy M.I.s.K.A. nevű csapata.)

Táborunk témájáról az istentiszteletet választottuk. Úgy gondoltuk, ha az istentisz-

tesztéremmel, megválasztott lektorával, kántorsegédével és harangozójával.

Az ifjúsági találkozó témájáról a hitvallást választottuk. Szükségesnek találtuk, hogy minden fiatal lélekben megélt és értelemmel megérett vallástétellel folytassa a megkezdett tanévet. Az ifjak szentírási helyek feldolgozásán keresztül érthették meg, hogy életükre nézve

telethez, a keresztény élet központi eleméhez szeretnénk visszavezetni fiataljainkat, elengedhetetlen a liturgikus kijelentések és cselekedetek magyarázása.

Délutánként a reggeli tornát és áhítatot követően az istentisztelet elemeivel ismerkedtünk interaktív feladatokon keresztül. A délutáni kézműves-foglalkozáson oltárképeket készítettünk közös szabadtéri istentiszteletünkre. Ezáltal lehetnek az oltárterítő, a kereszt, a gyertyák, a gyertyatartók, a vázak mind-mind közös munkánk gyümölcsei. Gyönyörű környezetben ünnepelt együtt vasárnap a „konfigyüleket” frissen megalakult

mi a hitvallás jelentősége. Az újra csapattá formálódott fiatalokat a záróáhitat cselekedetek általi hitvallásra felhívó szavai bocsátották útjukra.

A jó munka elkezdődött, és az ige magja életerős talajra hullott. Az egyház hajtásai, ifjúságunk hite lassan szárbá szökkennek – még ha a tél, a bizonyosságot kereső kételkedés jótékony próbatétele előtt állnak is. Ültettünk, öntöttünk, igyekeztünk előkészíteni a csemetéket a fagyra, a növekedést és a megmaradást pedig az Isten adta és adja.

■ KALIT ESZTER
ötödéves teológushallgató, EHE

Újság a neten

Talán mondanom sem kell, napjainkban szinte az összes rendszeresen megjelenő napi-, heti- és havilap részben vagy egészben olvasható az interneten. Több lap internetes változata tartalmában függetlenedett a nyomtatott kiadástól, más és/vagy több rovat jelenik meg a világhálón. A lapok egy része a nyomtatott tartalmat azon melegében megjelenteti az interneten is, mások kiegészítve, és akad olyan is, amelyik az újságosnál árult változatban megjelent cikkeket külön fizetség fejében teszi olvashatóvá a virtuális felületen. Lássuk hát, hogyan jelennek meg a jelentősebb egyházi lapok.

Az evangélikus portál az új, Zope-on alapuló felületet először éppen az *Evangelikus Élet* internetes kiadásával (www.evangelikus.hu) indította. Azóta – tehát a 2002. évi 38. számtól – kerül fel a lap tartalma a világhálóra. A koncepció szerint az aktuális számból – néhány fontos rovat kivételével – csak az első sorok olvashatók, de a korábbi számok teljes egészükben hozzáférhetőek. Ez persze behatárolja az olvasók körét, hiszen általában nem azok keresik a felületet, akik a friss cikkekre kíváncsiak.

Szerencsére abban a könnyűnek tűnő helyzetben írhatom a cikket – kint is vagyok, bent is vagyok –, hogy megfogalmazhatom kritikai véleményemet: ezt az indulás óta hibának tartom! Meggyőződésem, hogy az aktuális szám nyomtatott verziójának olvasottságát csak minimális mértékben csökkentené, növelné azonban általában az újsá-

gét, ha a friss lapszámok tartalma azonnal teljességében olvasható lenne az interneten.

Ami a rovatokat illeti, hiányzik – nekem legalábbis – egy folyamatosan frissülő, csak az interneten elérhető rovat. Ebben megjelenhetnének olyan, jelentősebb érdeklődésre számot tartó írások, amelyek a nyomtatott változatban esetleg nem férnek el, vagy amelyek két nyomtatott szám megjelenése között látnak napvilágot. Összességében azonban az *Evangelikus Élet* internetes változata jó, és bár kicsit „le kellene porolni” a többéves struktúrát, teljes körűen megtalálhatók rajta az elmúlt esztendőök evangélikus vonatkozású eseményeivel kapcsolatos információk.

Az *Evangelikus Élet* mellett csak egy jelentősebb nyomtatott lapunk jelenik meg az interneten, a dunántúli kerület lapja, a *Dunántúli Harangszó* (<http://www.lutheran.hu/z/ujzagok/harangszo>). Itt is csak a nyomtatott újság anyagát találjuk meg.

Az *egyhazi.sajtó.lap.hu* az „Evangelikus egyház” címszó alatt a főtebb említett két lapnál többet is felsorol. Szerepel itt a már megszűnt *Cipő* – tartalom nélkül, a *Misszió Magazin* éveken ezelőtti honlapja, a *Koinonia* egy 2004. évi kiadással, vannak „beragadt” gyülekezeti lapok. Ugyanakkor öröm ráatalálni a zuglói gyülekezet lapjára vagy az *Útitárs* – bár csúnya felületen, de mégis elérhető – internetes változatára.

A *Reformátusok Lapja* (www.reflap.hu) egy ideje átalakítás miatt nem érhető el, így erről sajnos nem tudok írni.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

Katolikus oldalról elsőként az *Új Ember* (<http://ujember.katolikus.hu/>) találtam meg. Csúnyácska, hagyományos HTML-felületen megjelenő kiadvány. Nem lehet könnyű dolga így a szerkesztőnek, de úgy tűnik, egy-egy lap teljes tartalma arra vonatkozó utalást, hogy a címdoldalon elérhető tartalom melyik számból származik, a nehezen, csak az oldal alján megtalálható linken keresztül elérhető archívum alapján úgy tűnik, hogy a legfrissebb szám tartalmát olvashatom.

A másik, egyre jelentősebb katolikus lapnak, a *Keresztény Életnek* nincs internetes változata, de lehet, hogy csak én nem akadtam rá.

Amennyit a társegyházak lapjainak internetes kiadásáról megtudtam, annak alapján azt mondhatom, nincs szegénykezdőnk. Talán csupán újra kellene gondolni néhány dolgot.

■ – ERDELYI –

Következő számunkban a rovat keretein kívül folytatjuk a fent megkezdett témát – ezúttal az *Evangelikus Élet* tervezőszerkesztőjének tollából. (A szerk.)

EvÉlet-est Udvaros Bélával

Családias (lég)körben nyújtott bepillantást az *Evangelikus Színház* kulisszái mögé múlt pénteken a Magyar Örökség Díjjal kitüntetett társulat művészeti vezetője. Az *Evangelikus Élet* estjén (kiadónk Üllői úti székhelyén) *Udvaros Béla* felelevenítette az 1990-ben létesült színház alapításának körülményeit és az immár tizennyolcadik évadjánál tartó sikeresorozat főbb állomásait. Mint az olvasóink előtt ismert, a magyar színháztörténet egyetlen protestáns társulatának éléről ez év végén távozni kíván a nyolcvankét esztendő alapító. Az *EvÉlet-est* résztvevői azt is megtudhatták, hogy búcsúrendezése – *Vörösmarty Mihály* drámai költeményének, a *Csongor és Tündének* színpadra állítása – számos meglepetést tartogat... A premier november 17-én lesz a Duna Palotában, amelynek portáján (Budapest V., Zrínyi u. 5.) már a további előadásokra is kaphatók jegyek.

■ BOTTA DÉNES felvétele

BÉRES Az egészséges emberért

Korunk néma járványa

Október 20. a csonttritkulás világnapja. A „néma járvány” az utóbbi évtizedekben kiemelkedő, egyre növekvő népegészségügyi problémává vált. Világszerte több millió embert sújt ez a betegség.

A csonttritkulásnak számos oka lehet. Bizonyos emberek örökletesen hajlamosak a betegsége, de elősegítheti kialakulását a hormonháztartás zavara, bizonyos gyógyszerek szedése, a testmozgás hiánya, a gyakori fogyókúra, a kalcium- és D-vitamin-szegény táplálkozás, valamint ha kevés időt töltünk napfényen.

A tünetek alig észlelhetők, ezért is nevezik a csonttritkulást „néma járványnak”. Negyvenéves kor után elkezdődik a csonttömeg csökkenése, a csontok veszítenek sűrűségükből, és ez bizony komoly következményekkel járhat. A csontok törékenyek lesznek. A betegség pedig igen gyakran csak akkor derül ki, amikor eltörik valamelyik csont.

Ha már kialakult a betegség, a kezelés elsődleges célja a további állapotromlás megakadályozása és a csonttörések kockázatának csökkentése. Hazánkban a csonttritkulás kezelésére számos – receptköteles – készítmény kapható, melyeket a szakemberek nagy biztonsággal alkalmazhatnak. Ezen készítmények a kalcium csontba történő beépülését segítik elő. Azt azonban kevesen tudják, hogy az egyébként kitűnő vé-

nyes készítmények alkalmazása kevésbé hatékony akkor, ha a beteg keveset fogyaszt a csontképzéshez alapvetően szükséges kalciumból.

Csonttömegük fenntartásához a felnőtteknek napi 1000-1500 milligramm kalciumra lenne szükségük. Ezt az átlagos napi táplálkozással nem vagy csak nagyon nehezen tudjuk fedezni, hiszen például egy deciliter tej 120 milligramm kalciumot tartalmaz, így naponta majdnem egy liter tejet kellene meginnunk ahhoz, hogy biztosítsuk szervezetünk számára a szükséges kalciummennyiséget. Ezért a Béres kutatói kifejlesztették a *CalciviD* filmtablettát, amely az ajánlott napi dózisban együtt tartalmazza a kalciumot és a felszívódását segítő D-vitamint. Alkalmazása ajánlott a csontképzéshez és a normális csontanyagcseréhez nélkülözhetetlen kalcium és D₃-vitamin pótlására, a maximális csonttömeg kifejlesztésére, a csontállomány csökkenésének és a csontképzés zavarának (csonttritkulás, csontlágulás) megelőzésére, valamint kiegészítő kezelésére.

Nem utolsósorban pedig csontjaink egészségének megőrzése érdekében hagyjunk el a káros szokásainkat, illetve mozogjunk! Nem kell mindenkinek hosszútávú futónak állnia, pingpongozzon, ússzon, ha arra van lehetősége, de idős esetekben napi fél óra séta is karbantartja a csontokat.

A *CalciviD* filmtabletta vény nélkül kiadható gyógyszer.

A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét!

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Halaszthatatlan halasztás?

Örömmel olvastam a *Diakonisszák díjazottjai* című írást az *EvÉlet* 2007/39. számában. Amint *Lipták Katalin Gabriella* válaszához értem, elszomorodtam: „Sikeresen felvételiztem az Evangelikus Hittudományi Egyetemre, de sajnos anyagi helyzetünk miatt az idén még nem tudok kezdeni, ezért halasztást kérek.” Azóta is nyugtalanít ez. Anyagi helyzetük miatt! Lehetséges ez? (...) Örülni kellene, hogy van jelentkező erre a nehéz szolgálatra. Segíteni kellene Katalint, hogy elkezdhesse a tanévet, ne vesszen kárba az idő.

„Az aratnivaló sok, de a munkás kevés...” (Mt 9,37)

BÖRÖCZ JÁNOSNÉ (Pécs)

KOMMENTÁR NÉLKÜL...

Gusztos Péternek, az SZDSZ ügyvivőjének közleménye

„A vallás nem magánügy”, a homoszexualitás „élet elleni vétek” – ezt a két nyilvánvalóan téves megállapítást tette D. Szévik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke vasárnap.

Ennél őszintébb beszédet várunk. Ha élet elleni vétek minden olyan kapcsolat, melyből nem születik gyermek, úgy Szévik Imre mondja ki: szerinte bűnösök a meddő párok is vagy épp azok, akik szabad akaratukból – vallási vagy más meggyőződésük miatt – döntenek úgy, hogy nem vállalnak gyermeket.

Valójában magánügy a vallás és magánügy a homoszexualitás is. Míg azon-

ban előbbi gyakorlóinak jogegyenlősége biztosított, őket semmilyen hátrány nem érheti világnézetük miatt, addig utóbbiak Magyarországon egyik legnagyobb létszámú jogfosztott kisebbségét alkotják.

Mi, liberálisok ezért az állam és az egyház markánsabb elválasztásáért, az állam, a politika helyett a vallásgyakorlók akaratától függő egyház-finanszírozásért, valamint az LMBT- (leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű) közösség valódi jogegyenlőségének megteremtéséért dolgozunk.

Budapest, 2007. október 9.

► Kiadó – az Országos Sajtószolgálat útján – a Szabad Demokraták Szövetsége

Bibliaolvasást javasolt a bíró a bibliatolvajnak

Négyhavi börtönrre ítélte egy szingapúri bíró egy tolvajt a Biblia egy kötetének ellopásáért, de egyúttal arra buzdította őt, hogy büntetése alatt olvassa a Szentírást – adta hírül a *The Straits Times* című újság a múlt héten.

Bala Reddy körzeti bíró egy új Bibliát is adott a huszonhat éves tolvajnak, aki azt mondta, csak azért próbálta ellopni a könyvet egy bolt polcáról, mert ki akarta cserélni saját elrongyolódott példányát.

A bíró az ítélethirdetésekor azt tanácsolta a tolvajnak – mellesleg visszaeső bűnösnek –, hogy gyakran forgassa a Szentírást. „A 65. oldalon megtalálja ezt a mondatot: »Ne lopj!« Amíg a börtönben ül, olvassa a Bibliát, ez garancia lesz arra, hogy többé nem kerül a törvény elé” – mondta.

► MTI

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Kókuszos teasütemény

Hozzávalók: 2 dkg szalalkáli, 1,5 dl tej, 30 dkg kristálycukor, 15 dkg margarin, 3 egész tojás, liszt, 20 dkg kókuszszeleték.

Elkészítés: a szalalkált a langyos tejen megfuttatjuk (vigyázzunk, mert nagyon gyorsan kifut!). 15 dkg kristálycukrot összekeverünk a margarinnal, egy egész tojással és két tojássárgájával. Hozzáadjuk a szalalkált, majd annyi liszttel összegyúrjuk, amennyit a tészta felvesz. Jól kidolgozzuk.

A töltelék elkészítéséhez két tojásfehérjét habbá verünk, belekeverjük a maradék 15 dkg kristálycukrot és a kókuszszeleteket.

A tésztából két cipőt formálunk. A cipókat kinyújtjuk, egyenletesen rájuk terítjük a tölteléket. Feltekerjük őket, és

FOTÓ: LASZLÓ JENŐ - CSABA

éles késsel szeleteket vágunk belőlük. A szeleteket kibélelt tepsibe tesszük és előmelegített sütőben, közepes lángon zsemleszínűre sütjük.

Nejlonzacsokban vagy fémdobozban tárolva hetekig nagyszerű csemege.

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangelikus Életet

egy hónapra: 780 forintért

fél évre: 4680 forintért

három hónapra: 2340 forintért

egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:

Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vítális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Balassagyarmati Evangélikus Egyházközség tisztelettel meghívja Önt a Szabó József Tanulmányi Ház szentelésére, melyet dr. Fabiny Tamás püspök végez október 21-én 16.30-kor az evangélikus templomban.

Isten iránti hálával tudatjuk, hogy a Nagybánhegyesi Evangélikus Egyházközség idén ünnepli fennállásának százötvenedik évfordulóját. Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját az október 21-én, vasárnap megrendezendő jubileumi gyülekezeti napra. Program: 16 órakor kétnyelvű hálaadó istentisztelet a templomban. Igét hirdeti Ribár János esperes. A liturgiában közreműködik Szpisák Attila tótkomlói lelkész és Lászlóné Hází Magdolna helyi lelkész. Az istentisztelet után emléktábla-avatás a templom előtt. 17.30-kor szlovák-magyar folklór-műsor a templomban. 19 órakor ünnepi vacsora az általános iskola éttermében. Ünneplünk együtt a gyülekezet- és falualapítás jubileumát!

Szívesen segítene?

A Magyar Rákellenes Liga önkéntes segítőtársakat keres daganatos betegek lelki támogatásához. Az érdeklődők számára Budapesten november elejétől tíz-tizenkét héten keresztül heti egy délutáni igénybe vehető ingyenes képzést indítunk. Jelentkezését október 30-ig várjuk. Elérhetőségeink: Magyar Rákellenes Liga, 1507 Budapest, Pf. 7; tel.: 1/225-1621; e-mail: lelkessegely@rakliga.hu.

Dunakeszin az evangélikus templomban (Verseny u. 2.) október 21-én 16 órától ünnepi istentiszteleten adunk hálát az új Johannus orgonáért. Igét hirdeti és a szentelés szolgálatát végzi Mekis Ádám esperes. Orgonán közreműködik Mekis Péter orgona tanzakos hallgató. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk!

Könyvbemutató! A Fraternitas Lelkészegyesület minden érdeklődőt szeretettel hív és vár a *Krisztus népe Isten nagy csodája* című könyvsorozat első, egyházmismereti részének és a hozzá készült munkafüzetnek a nyilvános bemutatására. A bemutatóra a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület székházában (Győr, Bajcsy-Zs. u. 26.) október 24-én 15 órakor kerül sor.

Az Oltalom Szeretetszolgálat szeretettel meghívja Önt október 26-án 13.30-tól a Nappali Centrum ünnepélyes megnyitójára. A 13.35-kor kezdődő szentelési istentiszteleten dr. Fabiny Tamás püspök, Sztankó Gyöngyi esperes és Laborci Géza igazgató lelkész szolgál. A rendezvény helyszíne: Nyíregyháza, Rákóczi u. 104.

HALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy Csetényi Miklós október 6-án, hetvenegy éves korában elhunyt. Drága halottunktól október 13-án búcsúztunk a szepetneki evangélikus temetőben.

A gyászoló család

Az Evangélikus Nők Klubja következő alkalmát október 27-én, szombaton 10 órai kezdettel tartja a MEE Országos Egyházi Irodájának Üllői úti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.). Vendég: Schön Károlyné Tódy Ilona Éva zenetanár, csembalóművész, aki „Isten pompás, hasznos és vidám teremtménye: a zene” (Luther) címmel tart előadást. Minden érdeklődőt szeretettel hív és vár a Női Missziói Szolgálat.

HIRDETÉS

Megjelent a *Hét Hárs* 2007/2. száma! A Csillaghegy-Békásmegyéri Evangélikus Egyházközség lapja az épülő békásmegyéri evangélikus idősotthon történetéhez kapcsolódva öregség és betegség, elhagyatottság és gondoskodás, lehetőségek és kiszolgáltatottság kérdéseit járja körül esszéiben, interjúban, publicisztikában, novellában.

HIRDETÉS

ÁLLÁST KÍNÁL!

A Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség rész munkaidős hivatalvezetői állásra várja érettségizett, számítógépes és pénzügyi gyakorlatl rendelkező pályázók jelentkezését.

További információ: 20/824-5371, illetve fasor@lutheran.hu. Jelentkezési határidő: október 24.

APRÓHIRDETÉS

Salétromos, vizes épületek szigetelése! Garanciával, püspöki ajánlással! 20/490-3375.

53 éves, Győr környéki független férfi keresi társát házasság céljából. Tel.: 30/563-7348.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Uram, egyedül te vagy a föld minden országának Istene, te alkottad a mennyet és a földet! 2Kir 19,15 (Kol 2,9-10; Mk 10,2-9/10-16; 1Thessz 4,1-8; Zsolt 19) Ezékiás, Júda királya imádkozott így, amikor az asszír vezedelem fenyegette országát. „Azaz tette, amit helyesnek lát az Úr...” – olvassuk Ezékiás bemutatásakor. Bizott Istenében, ragasztott hozzá. Amikor úgy látta, összeomlani készül minden, ahhoz fordult, aki hatalmasabb, mint bármely földi uralkodó, katonai vagy politikai világhatalom. Nem csalódott Istenben hű szolgája, meghallgattatott imádsága. Jeruzsálem megszabadult (19,32 kk.). A hit embere a legkisebb hétköznapi dolgokban és a legnagyobb, országot-világot érintő helyzetekben is Istenhez fordul. Nincs olyan kicsi vagy nagy ügy, amelyet ne vihetnének a földet teremtő Isten elé. A mai napunk gondját, de örömét is...

Hétfő

Jézus így szól: „Vajon nem tizen tisztultak-e meg? Hol van a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse Istent, csak ez az idegen?” Lk 17,17-18 (Ám 4,11b; 2Móz 23,10-16; Jób 5,17-27) Aki visszament köszönetet mondani, egy samáriai volt, a többi kilenc leprás pedig Izrael népéből való. Hogyan valósul meg Isten dicsőítése közöttünk, akik a megisztulást, a lepránál is súlyosabb és végzetesebb bajból való megszabadítást köszönhetjük neki? Jézus a bűnből és a halálból ment minket, keresztségünk és az úrvacsora szentsége által tisztává tesz. Ennek örvendezni, ezért hálát adni úgy, hogy hozzá nem „megyünk oda”, vele erről nem „beszélünk”, csak élvezzük a meg nem érdemelt ajándékot az Ajándékozó dicsőítése nélkül – nem lehetséges.

Kedd

Ne szegyenülj meg, mert hozzád menekültem! Zsolt 25,20 (Mt 8,13; 2Móz 18,13-27; Jób 6,1-10.24-30) Sokan emlékeznek ma az ötvenegy évvel ezelőtti eseményekre. Bár csak megadná Isten azt, hogy végre békességben éljünk együtt, és ne haraggal, bosszúvágyal, gyűlölettel forduljunk egymás felé! Hogy ahhoz meneküljünk, akinél nem szegyenülünk meg, akitől bűneinkre bocsánatot, sebeinkre gyógyulást kapunk, akinél a múlt elhordozásához és a jelen megéléséhez is van erő! Mi, akik Jézus békességét megtapasztaltuk, legyünk a béke hirdetői, és tudjuk: igen nagy és fontos küldetésünk van! Hiszem, hogy Istenben bízva, szeretettel és megbocsátással tehetünk a legtöbbet nemzetünkért is.

Szerda

A ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr. Ézs 55,8 (Ék 2,6-7; 1Móz 24,54b-67; Jób 8,1-22) Az Úr hazautat mutatott a népnek a babiloni fogságból. Minden messiási várakozást felülmúló módon jászolban, kisgyermek személyében földre született az Isten Fia. Bűnösökkel ült egy asztalhoz. Zákeust lehívta a fáról. Vámszedőt fogadott tanítványául. Ötzetret megvendéglét. Üldözőjét a damaszkszi úton megszólította és apostolává tette. Semmi sem volt a földön, ami szerintünk „számít”, ami megfogható, mégis megmutatta, mi az igazi gazdagság, amelyből mindenkinek mindig adott. Gondolatok, utak. Istennek van útja hozzánk, a mi életünkben is – csodálatosak, egyediek, ránk szabottak.

Csütörtök

Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljétek minden emberrel békességben. Róm 12,18 (2Kir 6,16; 2Móz 19,3-9; Jób 9,1-3.21-35) A II. világháború befejezése óta négy nap telt el háború nélkül a világban. Négy nap, azaz kilencvenhat óra. A tiszteletet érdemlő, jó szándékú erőfeszítések ellenére mindössze ennyi időt sikerült az emberiségnek elöltenie úgy, hogy valahol fegyvert ne fogjon egyik a másikra. (NB.: a béke nem egyetlen a háború hiányával, ahogyan az egészség is nagyságrendekkel több és más, mint a betegség hiánya.) Van mit átgondolnunk, és van miért imádkoznunk. És hála Istennek, van kihez...

Péntek

Hitben járunk, nem látásban. 2Kor 5,7 (Ézs 8,17; Jn 18,28-32; Jób 11,1-20) Amíg testben lakunk, mondja Pál, távol lakunk az Úrtól. Hitünk azonban, amelyet naponként meg erősítve kaphatunk, ha élő a kapcsolatunk Jézussal, megtart a reménységben, hogy a szemmel látható dolgok dacára, a betegségek, gyengeségek, fájdalmak, sőt a halál ellenére mi már nem vagyunk soha elveszett, magányos, pusztulásra ítélt teremtmények: ígéretünk van rá és reménységünk, hogy mindig vele, Jézussal leszünk.

Szombat

Isten nem azért küldte el a Fiút a világra, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön a világ általa. Jn 3,17 (Zsolt 111,9; Préd 12,9-14; Jób 12,1-6; 14,1-12) Nemrég egy összeállításra dolgoztam, véleményeket kellett gyűjtenem Jézusról. Ki ő a muszlimok, az ateista filozófus, a zsidó rabbi, a buddhisták számára? A válaszok tanulságosak voltak. A legfontosabb következtetés az volt számomra, hogy mindenekelőtt magunknak kell feltennünk a kérdést újra meg újra: ki nekem Jézus? Történelmi személy? Tanító, csodátevő, bölcs vagy valaki, aki talán létezett, talán nem, de az életemet nem befolyásolja? Hitre van szükségünk, és kérhetünk is tőle – minden áldott nap! Ha megértjük az ígét, ha a Szentlélek rányitja az értelmünket, akkor békesség és öröm lehet a részünk, felismerjük, megismerjük Jézust, a világ Üdvözítőjét.

■ KÖHÁTI DÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 21-től október 28-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30')	11.05 / Kossuth rádió Csendes kiáltás – beszélés csönd 1. rész (ism.) (2006) (55')	5.45 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')	10.40 / Duna Tv Lyukasóra (ism.) (50')
10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Záhonyból. Igét hirdeti Molnár Elemér lelkipástor. (56')	11.20 / Duna II. Autonómia Törödékek. Szerzetesrendek a középkori Magyarországon (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (25')	19.20 / Kossuth rádió A snagovi gyerekek Vásárhelyi Júlia újságíró és Donáth László evangélikus lelkész kisgyermek volt 1956-ban, amikor szüleikkel a romániai Snagovban kényeszerültek eltölteni közel két évet. (2006) (25')	11.20 / Duna II. Autonómia Törödékek. Szekesevgyházak és falusi templomok (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (26')
10.25 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor (10')	13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház felőrájában egyebek mellett Zászkaliczy Péter emlékezik 1956-ra, illetve a Meviszben induló új munkaágat mutatják be.	19.30 / tv2 Szabadság, szerelem (magyar film, 2006) (115')	13.30 / Kossuth rádió „Te benned bízunk eleitől fogva...” A református egyház felőrája
11.15 / Duna II. Autonómia Isten kezében (26')	15.05 / Kossuth rádió Csendes kiáltás – beszélés csönd 2. rész (2006) (55')	20.30 / Duna Tv Budakeszi srácok (magyar játékfilm, 2006) (105')	15.04 / Bartók rádió Muzsikáló délután
11.30 / mtv Evangélikus jelképek (30')	19.40 / Bartók rádió Bach: János-passió (109')	21.50 / tv2 Egy futórl (angol-amerikai-francia-német film, 2002) (97')	17.30 / Duna II. Autonómia Ezer év szentjei Szent Margit (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2002) (31')
15.20 / Duna Tv Az amszterdami Van Gogh Múzeum (holland ismeretterjesztő film, 1990) (33')			20.00 / PAX Mit ér az ember, ha balett-táncos? Kerényi Miklós (30')
17.00 / PAX A kistolmács (portréfilm) (52')			22.25 / Kossuth rádió Esti beszélgetés a kultúráról (35')
19.30 / Duna Tv Szindbád (magyar játékfilm, 1971) (91')			
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
8.40 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')	6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel	7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus felőra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében	8.30 / Civil rádió Evangélikus felőra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében
11.00 / PAX Családja. Ágak (ZMC – 47')	9.00 / PAX Poézis együttes (56')	12.15 / Duna Tv Isten kezében De Ruyter admirális (26')	10.00 / mtv Evangélikus magazin (ism.: m2, 12.50) (30')
14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Makovecz Imre: Szerves gondolkodás, szerves építészet (60')	10.05 / HBO Gospel (zenés amerikai film) (98')	14.00 / Bartók rádió Gyermekkuckó. Álom a vár alatt Áprily Lajos költeményének rádióváltozata (34')	10.30 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor székesfehérvári evangélikus fiatalok közreműködésével (ism.: m2, 13.20) (5')
14.51 / Bartók rádió Chopin: f-moll ballada (9')	14.30 / PAX Mit ér az ember, ha református lelkész? Dusica Ferenc (30')	18.35 / Bartók rádió A magyar zene évszázadai Száz éve született Ránki György (50')	11.30 / mtv Mai hitvallások Az adás a Balatonföldváron megrendezett jubileumi bajor-magyar találkozó eseményeit foglalja össze. (ism.: m2, 14.20) (30')
15.15 / Kossuth rádió Kultúrkör (30')	16.25 / Duna II. Autonómia Rendhagyó történelemóra Az 1956-os forradalom hatása Erdélyben (2001) (41')	19.05 / PAX A Magyar Örökség díjas nyíregyházi Pro Musica leánykar hangversenye az '56-os hősök emlékére erdélyi népdalfeldolgozásokkal, versekkel, csodás templomi környezetben. (88')	12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')
17.40 / PAX Családja. Gyerek (ZMC – 48')	18.30 / PAX Jubál 2005 Só-koncert (ZMC – 26')		
18.30 / Bartók rádió Koronázó. Válogatás népzenei lemezekről (30')	20.55 / Bartók rádió Don Carlos. Részletek Verdi operájából (65')		
20.00 / cinemax Ments meg, Uram! (amerikai dráma) (117')			

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sador.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenschler Károly (tif.) – Ige+hirdető (karoly.hafenschler@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendek@lutheran.hu), Köhát Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígije (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendek K. Péter (peter.kendek@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft. 3300 Eger, Vincellérskola u. 3. Felelős vezető: Koppka Viktor vezérigazgató

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártaor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.